

**Έντυπο υλικό
στα Θρησκευτικά
Δ΄ Δημοτικού**

**Ανακαλύπτουμε εικόνες,
πρόσωπα και ιστορίες**

ΤΟΜΟΣ 2ος

Έντυπο προσωρινό υλικό στα Θρησκευτικά Δ' Δημοτικού Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα και ιστορίες

**Το έντυπο προσωρινό υλικό στα
Θρησκευτικά δημιουργήθηκε με την
ευθύνη της επιτροπής εμπειρογνω-
μόνων του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής
Πολιτικής στο πλαίσιο υλοποίησης
του Υποέργου «Εκπόνηση Προγραμ-
μάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ο-
δηγών για τον Εκπαιδευτικό «Εργα-
λεία Διδακτικών Προσεγγίσεων» της
Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου
αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών.
Το παρόν υλικό συνοδεύει το αντί-
στοιχο Πρόγραμμα Σπουδών και
τον Οδηγό Εκπαιδευτικού.**

**Στο έντυπο προσωρινό υλικό για τα
Θρησκευτικά Δ΄ Δημοτικού συνεργ-
γάστηκαν με τα μέλη της Επιτροπής
Εμπειρογνωμόνων Δημοτικού οι:**

**Χρηστάκης Νίκογλου,
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης, πτυχιούχος & Msc
Θεολογίας**

**Δημήτρης Χαβάτζας,
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης**

**Παρασκευή Μυλωνά,
ΜΑ, PhD στην Πρωτοβάθμια
Εκπαίδευση**

**Ιωάννα Βγόντζα,
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης**

Σχεδιασμός και μορφοποίηση φακέλου:

Ιωάννα Βγόντζα

Εικόνα εξωφύλλου:

**Χριστίνα Παπαθέου - Δουληγέρη,
από το βιβλίο του Βασίλη Αργυριάδη,
Η κρυψώνα του Θεού, εκδ. Εν Πλω.**

Η αξιολόγηση, η κρίση των προσαρμογών και η επιστημονική επιμέλεια του προσαρμοσμένου βιβλίου πραγματοποιείται από τη Μονάδα Ειδικής Αγωγής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η προσαρμογή του βιβλίου για μαθητές με μειωμένη όραση από το ΙΤΥΕ – ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ πραγματοποιείται με βάση τις προδιαγραφές που έχουν αναπτυχθεί από ειδικούς εμπειρογνώμονες για το ΙΕΠ.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Φάκελος Μαθήματος

**Έντυπο υλικό
στα Θρησκευτικά Δ' Δημοτικού**

**Ανακαλύπτουμε εικόνες, πρόσωπα
και ιστορίες**

ΤΟΜΟΣ 2ος

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
ΑΘΗΝΑ**

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3:

Σπουδαία «παιδιά»

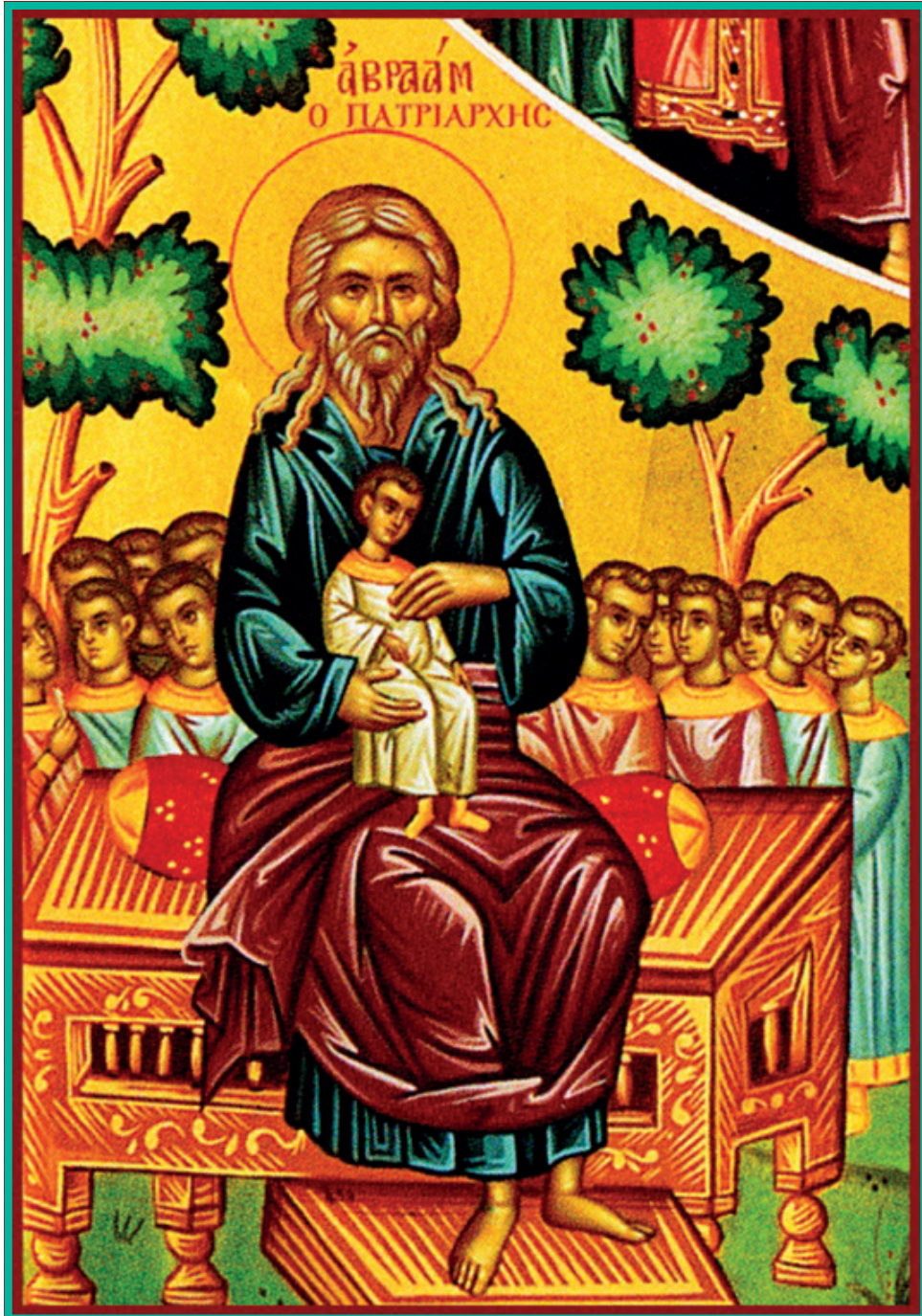
Αφήνετε τα παιδιά να έρθουν σε μένα!

Με λίγα λόγια

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει σημαντικές πτυχές της ζωής και του έργου βιβλικών προσώπων, όπου γίνεται φανερός ο ρόλος του Θεού στη ζωή τους. Με καλοσύνη, γενναιότητα και θάρρος αντιμετώπισαν τα εμπόδια και με εμπιστοσύνη στην αγάπη και τη μέριμνα του Θεού βάδισαν δύσβατους δρόμους. Η γνωριμία μας μαζί τους θα εμπλουτίσει τη ζωή μας. Θα μας εμπνεύσουν με το παράδειγμά τους στον δικό μας αγώνα της ζωής. Μας προτρέπουν με τη ζωή τους να τους μιμηθούμε στην αγάπη, την αυτοθυσία, τη δικαιοσύνη, την ειρήνη και τον σεβασμό στα δημιουργήματα του Θεού, που είναι αξίες ανεκτίμητες.

1. Από τη Βίβλο

Ισαάκ: Ένα παιδί-δώρο του Θεού

Ο Αβραάμ με τον μικρό Ισαάκ και όλους τους απογόνους τους

Ο Αβραάμ και η γυναίκα του η Σάρρα είχαν γεράσει αλλά δεν είχαν αποκτήσει παιδιά. Κάποια φορά, ο Θεός είπε στον Αβραάμ: «Οι απόγονοί σου θα είναι τόσο πολλοί σαν τους κόκκους της άμμου στη γη». Ο Αβραάμ όμως δυσκολευόταν να το πιστέψει γιατί δεν είχε παιδιά. Τη νύχτα εκείνη είπε ο Θεός στον Αβραάμ: «Κοίτα τον ουρανό και μέτρα τ' αστέρια, αν μπορείς να τα μετρήσεις. Έτσι αναρίθμητοι θα είναι και οι απόγονοί σου». Ο Αβραάμ πίστεψε ό,τι του είπε ο Θεός.
Γένεση 13, 14-18. 15, 5-6

Μια μέρα που ο Αβραάμ καθόταν μπροστά στην πόρτα της σκηνής του, σήκωσε τα μάτια του και είδε τρεις ξένους άντρες να στέκονται απέναντί του. Αμέσως έτρεξε να τους προϋπαντήσει και τους προ-

σκύνησε σκύβοντας ως τη γη. «Σας προσκαλώ για φαγητό», είπε. Οι άντρες τον ευχαρίστησαν και κάθισαν στη σκιά μπροστά στη σκηνή.

Ο Αβραάμ ετοίμασε ένα καλό φαγητό και η Σάρρα ζύμωσε πίτες για τους άντρες. Όταν το φαγητό ήταν έτοιμο, ο Αβραάμ το έφερε έξω και το πρόσφερε στους επισκέπτες του.

Εκείνοι, όταν έφαγαν, ρώτησαν τον Αβραάμ: «Πού είναι η Σάρρα η γυναίκα σου;» Αυτός απάντησε: «Μέσα, στη σκηνή». Τότε ο ένας από τους άντρες είπε: «Του χρόνου τέτοια εποχή θα ξανάρθω και η γυναίκα σου η Σάρρα θα έχει γιο».

Η Σάρρα άκουσε τι είπε ο άντρας. Δε μπορούσε όμως να το πιστέψει. Γέλασε λοιπόν κρυφά καθώς σκεφτόταν: «Αφού γεράσαμε! Δε μπορούμε πια να αποκτήσουμε παιδιά».

Ο άντρας είπε: «Γιατί γέλασε η Σάρρα; Τίποτα δεν είναι αδύνατο για τον Θεό!»

Μετά από ένα χρόνο, ο Θεός εκπλήρωσε την υπόσχεσή του: η Σάρρα γέννησε ένα γιο. Τον ονόμασαν «Ισαάκ», που σημαίνει «γέλιο». Επειδή η Σάρρα είχε γελάσει όταν άκουσε ότι σ' ένα χρόνο θ' αποκτούσαν γιο.

Γένεση 18, 1-15. 21, 1-2

Η Φιλοξενία του Αβραάμ

Μωυσής: ένα παιδί που σώθηκε απ' τα νερά

Οι Ισραηλίτες υποφέρουν στην Αίγυπτο

Τα πάρα πολύ παλιά χρόνια οι Ισραηλίτες ζούσαν υποδουλωμένοι στην Αίγυπτο. Όταν μάλιστα στον θρόνο ανέβηκε ένας νέος βασιλιάς, τα πράγματα χειροτέρεψαν. «Αυτοί οι Ισραηλίτες γίνονται ολοένα και περισσότεροι. Σύντομα θα είναι πιο δυνατοί από μας και θα μας κάνουν ό,τι θέλουν!», είπε στον λαό του.

Ο Φαραώ, λοιπόν, έδωσε διαταγή να εργάζονται οι Ισραηλίτες σκληρά. Σκέφτηκε: «Έτσι θα τους έχουμε του χεριού μας». Τους άντρες των Ισραηλιτών τους μεταχειρίζονταν σαν να ήταν σκλάβοι. Τους υποχρέωναν να

φτιάχνουν από τη λάσπη τούβλα και να χτίζουν μεγάλες πόλεις για τον Φαραώ.

Όλα αυτά όμως δεν ήταν αρκετά για τον Φαραώ. Έβγαλε τότε διαταγή και είπε: «Κάθε αγόρι που γεννιέται από τους Ισραηλίτες να το ρίχνετε στον ποταμό Νείλο. Τα κορίτσια να τα αφήνετε να ζουν». Γιατί φοβόταν μήπως οι άντρες Ισραηλίτες πληθύνουν πολύ κι αρχίσουν να πολεμούν τους Αιγύπτιους.

Έξοδος 1

Οι Ισραηλίτες στην Αίγυπτο υπηρετούσαν τον Φαραώ σαν δούλοι

Η γέννηση και η σωτηρία του Μωυσή

Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν πολύ δύσκολη για τους Ισραηλίτες. Όλους τους γονείς τούς έπιανε φόβος όταν γεννιόταν ένα αγόρι. Το ίδιο αισθάνθηκε κι ένα ανδρόγυνο που είχαν

κιόλας ένα γιο και μια κόρη, αλλά απέκτησαν κι ένα τρίτο παιδί. Ήταν αγόρι και ήταν πολύ όμορφο.

Η μητέρα λυπήθηκε πολύ. Δεν ήθελε να ρίξουν οι στρατιώτες το παιδί της στον ποταμό Νείλο. Γι' αυτό τον λόγο, το έκρυβε. Το παιδί όμως μεγάλωνε και η μητέρα του δε μπορούσε πια να το κρύβει. Πήρε ένα καλάθι, έβαλε το παιδί μέσα και το άφησε στις καλάμιές, στις όχθες του Νείλου. Έβαλε και την αδερφή του παιδιού να παρακολουθεί από μακριά τι θα γίνει.

Τότε ήρθε η κόρη του Φαραώ με τις υπηρέτριές της για να λουστεί στον Νείλο. Κάποια στιγμή, πρόσεξε το καλάθι ανάμεσα στα καλάμια κι έστειλε τη δούλη της να το πάρει. Το άνοιξε και είδε μέσα ένα μικρό αγόρι που έκλαιγε. Το λυπήθηκε και είπε: «Αυτό είναι εβραιόπουλο».

Η εύρεση του Μωυσή όπως την εμπνεύστηκαν στην Ευρώπη του Μεσαίωνα

Τότε η Μαριάμ, η αδερφή του παιδιού, ρώτησε την κόρη του Φαραώ: «Να πάω να σου φωνάξω μια γυναίκα από τις Ισραηλίτισσες, να σου θηλάζει το παιδί;».

Η κόρη του Φαραώ της λέει: «Πήγαινε». Πάει το κορίτσι και φωνάζει

τη μητέρα του παιδιού. «Πάρε αυτό το παιδί», της λέει η βασιλοπούλα «και θήλασέ το για μένα, κι εγώ θα σου δίνω την αμοιβή σου». Έτσι η μητέρα πήρε πάλι το παιδί κοντά της. Όταν αυτό μεγάλωσε, το έφερε στην κόρη του Φαραώ. Εκείνη το υιοθέτησε και του έδωσε το όνομα Μωυσής.

Έξοδος 2, 1-10

Η Φλεγόμενη Βάτος

Κάποια μέρα ο Μωυσής ήρθε με τα πρόβατά του στο βουνό Χωρήβ. Τότε του φανερώθηκε ο Θεός μέσα σε μια πύρινη φλόγα που έβγαινε από μια βάτος. Ο Μωυσής είδε πως η βάτος, ενώ είχε πάρει φωτιά κι ήταν μέσα στις φλόγες, δεν καιγόταν

να γίνει στάχτη. Είπε λοιπόν: «Ας πάω να δω αυτό το παράδοξο θέαμα: γιατί δεν καίγεται η βάτος;».

Μόλις πλησίασε, άκουσε μια φωνή μέσα από τη βάτο: «Μωυσή, Μωυσή». Αυτός απάντησε: «Ορίστε». «Μην πλησιάσεις εδώ», είπε η φωνή... «Βγάλε τα σανδάλια από τα πόδια σου, γιατί ο τόπος όπου στέκεσαι είναι τόπος άγιος. Εγώ είμαι ο Θεός των προγόνων σου, ο Θεός του Αβραάμ, ο Θεός του Ισαάκ, ο Θεός του Ιακώβ». Τότε ο Μωυσής σκέπασε το πρόσωπό του, γιατί φοβόταν να κοιτάξει τον Θεό.

Ο Θεός συνέχισε: «Είδα τη δυστυχία του λαού μου στην Αίγυπτο, και άκουσα την κραυγή τους εξαιτίας των καταπιεστών τους. Ξέρω τα βάσανά τους. Γι' αυτό κατέβηκα να τους γλιτώσω από τους Αιγυπτίους

και να τους οδηγήσω σε μια χώρα
μεγάλη και εύφορη. Πήγαινε στον
Φαραώ και πες του να ελευθερώσει
τον λαό μου».

Έξοδος 3, 1-10

* Πολλές φορές, σε χριστιανικές
εικόνες και τοιχογραφίες, μέσα στη
φλεγόμενη βάτο, εικονίζεται η Πανα-
γία με τον Χριστό στην αγκαλιά της.

Η φλεγόμενη και μη καιόμενη βάτος θεωρείται ότι προαναγγέλλει την Παναγία και το θαύμα της σύλληψης και γέννησης του Χριστού, καθώς η Παναγία δέχτηκε μέσα της τον ίδιο τον Θεό, τη φωτιά της θεϊκής ουσίας, αλλά αυτό δεν την κατέκαψε.

Δραστηριότητες

1. Υπάρχουν δίπλα μας παιδιά με γονείς μετανάστες και ακόμα και παιδιά που μεταναστεύουν ασυνόδευτα, μόνα.

- Βάλτε τον εαυτό σας στη θέση τους. Πώς αισθανθήκατε όταν έπρεπε για πρώτη φορά να κάνετε κάτι εντελώς μόνοι; Γράψτε το περιστατικό και τα συναισθήματά σας.
- Από τα βιβλία που έχετε διαβάσει και τις ιστορίες που ξέρετε, διηγηθείτε στην τάξη: ποιες δυσκολίες μπορεί να αντιμετωπίζουν τα παιδιά στους νέους τόπους που βρέθηκαν, για τον αγώνα που δίνουν καθημερινά για να βοηθήσουν την

οικογένειά τους, για την επιμονή τους να γίνουν κάποια στιγμή «σπουδαίοι».

- 2. Διαβάστε την ιστορία του μικρού Χριστού που έφυγε με την οικογένειά του στην Αίγυπτο. Συζητήστε στην τάξη. Πότε φεύγει ένα παιδί από τον τόπο του;**
- 3. Παρατηρήστε την εικόνα του Μωυσή (σελ. 23) που βρίσκεται στη Μονή του Σινά και φτιάχτηκε τον 12ο αιώνα. Έχετε ένα λεπτό για να απαντήσετε σε κάθε ένα από τα ερωτήματα:**
 - Τι βλέπεις; (απλή περιγραφή)**
 - Τι σκέφτεσαι γι' αυτό που βλέπεις; (συναισθήματα, πληροφορίες, κ.λπ.)**
 - Τι άλλο θα ήθελες να μάθεις;**

Δαβίδ: Το βοσκόπουλο της Βηθλε- έμ που έγινε ο δοξασμένος βασι- λιάς των Ιουδαίων

Ο μικρός Δαβίδ χρίζεται βασιλιάς του Ισραήλ

Στην Ιουδαία εκείνα τα παλιά χρό-
νια βασίλευε ο Σαούλ. Όταν ανέ-
βηκε στον θρόνο ήταν σεμνός και
συνετός βασιλιάς, μα σιγά σιγά ο

εγωισμός του τον τύφλωσε κι έγινε σκληρός και τυραννικός. Τότε ζούσε και ο μεγάλος προφήτης Σαμουήλ. Ο Θεός είπε στον Σαμουήλ: «Ο Σαούλ δεν μπορεί πια να είναι βασιλιάς του Ισραήλ. Γέμισε το δοχείο σου με λάδι και πήγαινε στην πόλη Βηθλεέμ, στον Ιεσσαί, γιατί έχω βρει ανάμεσα στους γιους του τον βασιλιά που χρειάζομαι».

Ο Σαμουήλ έκανε όπως του είπε ο Θεός και πήγε στη Βηθλεέμ. Ο Ιεσσαί παρουσίασε επτά από τους γιους του στο Σαμουήλ. Κανέναν όμως απ' αυτούς δεν είχε διαλέξει ο Θεός.

Ο Σαμουήλ ρώτησε τον Ιεσσαί: «Αυτά είναι όλα τα παιδιά σου;». Ο Ιεσσαί απάντησε: «Απομένει ακόμα ο μικρότερος, αλλά αυτός βόσκει τα πρόβατα. Το λένε Δαβίδ». Ο Σαμουήλ του είπε: «Στείλε και φέρ' τον».

Και ο Δαβίδ ήρθε. Τον έφεραν μπροστά στον προφήτη. Ήταν όμορφος πολύ. Είχε ξανθά μαλλιά και σπινθηροβόλο βλέμμα. Τότε ο Θεός είπε στον Σαμουήλ: «Αυτός είναι. Σήκω και χρίσε τον βασιλιά!».

Πήρε λοιπόν ο Σαμουήλ το δοχείο με το λάδι και έχρισε τον Δαβίδ. Έτσι ορίστηκε να γίνει βασιλιάς του Ισραήλ.

Από κείνη την ημέρα, ο Θεός ήταν μαζί με τον Δαβίδ.

Α' Βασιλειών 16, 1-13

Δαβίδ και Γολιάθ

Τον καιρό που ο Σαούλ ήταν βασιλιάς, γίνονταν συνέχεια πόλεμοι ανάμεσα στον ισραηλιτικό λαό και στους εχθρούς του, τους Φιλισταίους.

Κάποια μέρα, οι Φιλισταίοι ήρθαν πάλι ως τα σύνορα και έστησαν το στρατόπεδό τους. Τότε κάλεσε ο βασιλιάς Σαούλ τους άντρες του Ισραήλ

να πάρουν τα όπλα. Πήγαν στον πόλεμο και τα αδέρφια του Δαβίδ. Αλλά ο Δαβίδ ήταν πολύ νέος για να γίνει στρατιώτης. Έπρεπε να μείνει κοντά στον πατέρα του και να φυλάγει τα πρόβατα.

Όταν ο Σαούλ και οι Ισραηλίτες ήρθαν στα σύνορα, βγήκε από το στρατόπεδο των Φιλισταίων ένας πολεμιστής. Ονομαζόταν Γολιάθ και ήταν ψηλός σα γίγαντας. Φορούσε βαριά πανοπλία και χάλκινη περικεφαλαία. Είχε ένα βαρύ σπαθί και ένα τεράστιο ακόντιο. Ένας άλλος στρατιώτης τού κουβαλούσε την ασπίδα του.

Ο Γολιάθ κάθε μέρα έβγαινε από το στρατόπεδο και φώναζε στους Ισραηλίτες: «Ποιος από σας τολμά να αναμετρηθεί μαζί μου; Ας έρθει κάποιος να παλέψει μαζί μου. Αν με

νικήσει, κερδίσατε τον πόλεμο. Αν όμως τον νικήσω, τότε κερδίσαμε εμείς τον πόλεμο, κι εσείς θα γίνετε σκλάβοι μας». Κανείς όμως από τους Ισραηλίτες δεν τολμούσε να αναμετρηθεί με τον Γολιάθ.

Μια μέρα, ο Ιεσσαί έστειλε τον Δαβίδ στο στρατόπεδο για να μάθει πώς είναι οι γιοι του. Την ώρα που ο Δαβίδ μιλούσε με τα αδέρφια του, ο Γολιάθ για μια ακόμη φορά προκάλεσε τους Ισραηλίτες σε μονομαχία. Τότε ο Δαβίδ πήγε στον Σαούλ και του είπε: «Βασιλιά μου, δεν φοβάμαι εγώ αυτόν τον Φιλισταίο που κοροϊδεύει τον λαό του Θεού. Θέλω να παλέψω μαζί του!» Ο Σαούλ όμως απάντησε: «Αυτό είναι αδύνατο! Εσύ είσαι πολύ νέος, ενώ ο Φιλισταίος είναι έμπειρος πολεμιστής!»

Τότε ο Δαβίδ του είπε: «Όταν έβοσκα

τα πρόβατα του πατέρα μου, ερχόταν μερικές φορές κανένα λιοντάρι ή καμιά αρκούδα και άρπαζε ένα πρόβατο. Τότε εγώ έτρεχα ξοπίσω τους, τα σκότωνα και γλίτωνα το πρόβατο. Ο Θεός με γλίτωσε από τα νύχια του λιονταριού και της αρκούδας. Αυτός θα με γλιτώσει κι από τα χέρια του Γολιάθ.

Τότε ο Σαούλ είπε στον Δαβίδ: «Πήγαινε, κι ας είναι ο Θεός μαζί σου!»

Έδωσε στον Δαβίδ τη δική του πανοπλία και του φόρεσε την περικεφαλαία του. Ο Δαβίδ ζώστηκε το ξίφος του Σαούλ πάνω από την πανοπλία και έκανε μερικά βήματα. Η πανοπλία όμως του ήταν πολύ μεγάλη και πολύ βαριά. Ο Δαβίδ είπε στον Σαούλ: «Αυτή η πανοπλία δεν είναι για μένα» και την έβγαλε.

Ύστερα ο Δαβίδ πήγε στο ποτάμι

και διάλεξε πέντε λιθαράκια. Τα έβαλε στο ποιμενικό σακούλι του. Πήρε στο χέρι το ραβδί του και τη σφεντόνα του και πλησίασε τον Γολιάθ.

Ο Φιλισταίος κοίταξε τον Δαβίδ και γέλασε που τον είδε τόσο νέο. Ο Δαβίδ όμως πήρε ένα λιθάρι από το σακούλι του, το έβαλε στη σφεντόνα και το έριξε στο κεφάλι του Γολιάθ. Τότε ο Γολιάθ έπεσε με το πρόσωπο στη γη.

Όταν οι Φιλισταίοι είδαν ότι σκοτώθηκε ο ισχυρότερος ανάμεσα στους άντρες τους, τράπηκαν σε φυγή. Τώρα πια ο Δαβίδ ήταν ξακουστός. Δεν γύρισε πίσω στην οικογένειά του. Ο βασιλιάς Σαούλ τον κράτησε κοντά του στο παλάτι.

Αργότερα τον έκανε και αρχηγό του στρατού. Από τότε ο Δαβίδ έγινε για όλη τη χώρα το σύμβολο της

λεβεντιάς και της ομορφιάς. Οι κοπέλες στα πανηγύρια τραγουδούσαν:

**Ο Σαούλ νίκησε χιλιάδες,
Μα ο Δαβίδ νίκησε μυριάδες!
Α' Βασιλειών 17 - 18**

Το διάσημο άγαλμα του Μιχαήλ Άγγελου κρατάει στον ώμο του μια σφεντόνα με πέτρες, για να θυμίζει τη νίκη του Δαβίδ απέναντι στον Γολιάθ.

Ο Δαβίδ ανακηρύσσεται βασιλιάς

Όλες οι φυλές των Ισραηλιτών ήρθαν στον Δαβίδ και του είπαν: «Εμείς είμαστε σάρκα και αίμα σου. Ακόμα και τον καιρό που ο Σαούλ ήταν βασιλιάς, εσύ ήσουν που οδηγούσες τους Ισραηλίτες στον πόλεμο και τους έφερνες πίσω. Ο Κύριος σου είχε πει από τότε ότι εσύ θα οδηγούσες κάποτε τον λαό του, τον Ισραήλ, και θα γινόσουν ηγεμόνας του».

Έτσι όλοι οι πρεσβύτεροι του λαού ήρθαν στον Δαβίδ, κι εκείνος έκανε μαζί τους συμφωνία. Και έχρισαν τον Δαβίδ βασιλιά του Ισραήλ. Ο Δαβίδ ήταν τριάντα ετών όταν έγινε βασιλιάς και βασίλεψε σαράντα χρόνια.

Β' Βασιλειών 5, 1-5

Όταν ο Δαβίδ νίκησε όλους τους εχθρούς του, ύμνησε τον Θεό με τα

παρακάτω λόγια:

Εσύ είσαι Κύριε, το καταφύγιό μου,
το φρούριό μου
κι ο ελευθερωτής μου.

Θεέ μου εσύ είσαι ο βράχος μου,
όπου και καταφεύγω
η ασπίδα μου κι η δύναμη
που με λυτρώνει...

Είσαι ο σωτήρας, που με σώζει
από την αδικία...

Β' Βασιλειών 22, 1-5

- 2 Θα σ' εξυμνήσω, Κύριε,
γιατί με γλίτωσες·
και δεν άφησες να χαρούν
για μένα οι εχθροί μου.
- 3 Κύριε, Θεέ μου·
σου ζήτησα βοήθεια
και με θεράπευσες.
- 9 Σ' εσένα κράζω, Κύριε,
σ' εσέ προσεύχομαι, τον Κύριό μου.
- 12 Τη θλίψη μου την άλλαξες
σ' ευφρόσυνο χορό·
μου έβγαλες τα πένθιμα
και τη χαρά με ντύνεις.

Ψαλμός 30

Ιωάννης ο Βαπτιστής

Ο Ζαχαρίας, η Ελισάβετ
και ο μικρός Ιωάννης

Ο Ιωάννης ενήλικος

Την εποχή εκείνη, στον ναό της Ιερουσαλήμ ιερέας ήταν ο Ζαχαρίας. Η γυναίκα του λεγόταν Ελισάβετ. Ο Ζαχαρίας και η Ελισάβετ ήταν ηλικιωμένοι και δεν είχαν παιδιά.

Μια μέρα πήγε ο Ζαχαρίας στον ναό. Πολλοί άνθρωποι στέκονταν

εκεί και προσεύχονταν. Μόνο ο ιερέας επιτρεπόταν να μπει στο εσωτερικό του ναού, για να προσευχηθεί και να θυσιάσει. Ο Ζαχαρίας μπήκε μέσα στον ναό. Όταν στάθηκε μπροστά στο θυσιαστήριο, του εμφανίστηκε ξαφνικά ένας άγγελος. Ο Ζαχαρίας τaráχτηκε. Ο άγγελος όμως του είπε:

«Μη φοβάσαι Ζαχαρία! Ο Θεός άκουσε την προσευχή σου· η γυναίκα σου η Ελισάβετ θα σου γεννήσει γιο, και θα του δώσεις το όνομα Ιωάννης. Όταν θα μεγαλώσει, θα πει στους ανθρώπους: «Ετοιμαστείτε! Ο Θεός σάς έστειλε τον Μεσσία!»

Ο Ζαχαρίας είπε στον άγγελο: «Η γυναίκα μου η Ελισάβετ κι εγώ είμαστε περασμένης ηλικίας. Δεν μπορούμε πια ν' αποκτήσουμε παιδιά!»

Ο άγγελος του αποκρίθηκε: «Εγώ είμαι ο Γαβριήλ, και βρίσκομαι κοντά στον Θεό. Ο Θεός μ' έστειλε να σου μιλήσω και να σου αναγγείλω αυτή την ευχάριστη είδηση. Επειδή όμως δεν πίστεψες στα λόγια μου, απ' αυτή τη στιγμή θα χάσεις τη λαλιά σου, ως τη μέρα που θα γεννηθεί το παιδί».

Ο λαός στο μεταξύ περίμενε να βγει ο Ζαχαρίας από το θυσιαστήριο και να τους ευλογήσει. Όλοι απορούσαν για την αργοπορία του. Όταν όμως βγήκε, δε μπορούσε να τους μιλήσει και κατάλαβαν ότι είχε δει κάποιο όραμα.

Ο Ζαχαρίας γύρισε στο σπίτι του. Η Ελισάβετ σύντομα κατάλαβε ότι θα αποκτήσει παιδί. Χάρηκε πάρα πολύ και είπε: «Ο Θεός δε με ξέχασε! Αυτός μου χάρισε τούτο το παιδί».

Σύντομα η Ελισάβετ γέννησε το παιδί της. Ήταν αγόρι, όπως το είχε πει ο άγγελος. Οι γείτονες και οι συγγενείς ήρθαν να δουν το παιδί και να χαρούν μαζί με την Ελισάβετ. Τη ρώτησαν: «Πώς θα ονομαστεί το παιδί; Σίγουρα Ζαχαρίας, όπως ο πατέρας του». Η Ελισάβετ όμως απάντησε: «Όχι, θα ονομαστεί Ιωάννης». Τότε της είπαν: «Μα δεν υπάρχει κανένας απ' τους συγγενείς σου που να έχει αυτό το όνομα». Ρώτησαν τότε τον Ζαχαρία τι όνομα ήθελε να δώσει στο παιδί. Ο Ζαχαρίας πήρε μια μικρή πλάκα και έγραψε: «Ιωάννης είναι το όνομά του». Μόλις το έγραψε, ο Ζαχαρίας μπόρεσε και πάλι να μιλήσει. Αμέσως άρχισε να δοξολογεί και να ευχαριστεί τον Θεό.

Όλοι οι γείτονες θαύμασαν και έμειναν έκπληκτοι. Παντού το συζητούσαν

κι ο καθένας αναρωτιόταν: «Τι θα γίνει άραγε αυτό το παιδί;».

Λουκάς 1, 5-22. 57-66

Δραστηριότητες

1. Βρείτε τί έλεγε ο Ιωάννης ο Βαπτιστής όταν μεγάλωσε. Αντί να το αναφέρετε απλά στην τάξη, μπειίτε στον ρόλο κάποιου που είδε και άκουσε το κήρυγμα του Βαπτιστή.
2. Ο Ιωάννης μεγάλωσε και έγινε πραγματικά σπουδαίος. Χωριστείτε σε ομάδες των τεσσάρων, χωρίστε ένα χαρτόνι στα 4, και ζωγραφίστε τον εαυτό σας όπως θέλετε να είναι στο μέλλον. Δώστε έμφαση στον χαρακτήρα του μελλοντικού σας εαυτού!

2. Από την εικονογραφία

Σπουδαία παιδιά στην Αγία Γραφή συναντάμε πολλά, και πολλά εικονίζονται σε τοιχογραφίες και εικόνες, βυζαντινές αλλά και πιο πρόσφατες. Δείτε δύο περιπτώσεις που τραβούν την προσοχή, μαζί με λίγα λόγια για την ιστορία τους.

Οι Επτά αδελφοί Μακκαβαίοι

Στα χρόνια που βασίλευε στη Συρία ο Αντίοχος, γύρω στο 173 π.Χ., ζούσαν με τη μητέρα τους Σολομονή επτά αδέρφια που ονομάζονταν Μακκαβαίοι.

Ο βασιλιάς τούς έταξε δόξες και τιμές και πολλές απολαύσεις αν καταπατούσαν τον Μωσαϊκό νόμο, που ήταν ο νόμος του Θεού. Τότε τα επτά αδέρφια απάντησαν στον Αντίοχο με γενναιότητα, ότι αυτά που τους πρόσφερε ήταν πολύ χειρότερα από τον θάνατο, γιατί ήταν παράνομα, αντίθετα με τον νόμο του Θεού, που τους είχε διδάξει ο σοφός δάσκαλός τους Ελεάζαρ.

Εξοργισμένος τότε ο Αντίοχος, με τροχούς, φωτιά και ακόντια, έναν-έναν τους σκότωσε όλους. Όταν είδε αυτό η μητέρα τους Σολομονή, ρίχτηκε μόνη της στη φωτιά και έτσι όλοι

μαζί πήραν το στεφάνι του μαρτυρίου. Ο σεβαστός τους δάσκαλος ήδη είχε δεχθεί πιο πριν τον θάνατο στη φωτιά για τον ίδιο λόγο.

Τα ονόματα των Επτά Μακκαβαίων είναι: Αβείμ (ή Άβιβος), Αντώνιος (ή Αντωνίνος), Γουρίας, Ελεάζαρος, Ευσέβωνας, Αχείμ, Μάρκελλος (ή Σάμωνας, ή Εύλαλος ή Μάρκος).

Η Μαρία, παιδί του Ιωακείμ και της Άννας

Ο Ιωακείμ και η Άννα ήταν πολύ πιστοί και ευσεβείς άνθρωποι. Είχαν φτάσει σε μεγάλη πια ηλικία χωρίς

να μπορέσουν ν' αποκτήσουν παιδιά. Καθημερινά όμως προσεύχονταν γι' αυτό με όλη τους την καρδιά και ο Θεός άκουσε τις προσευχές τους. Τους χάρισε ένα κοριτσάκι γεμάτο καλοσύνη που το ονόμασαν Μαρία. Οι γονείς του ήταν πολύ ευτυχισμένοι και ήθελαν να ευχαριστήσουν τον Θεό, αφού το παιδί αυτό ήταν δώρο δικό του.

Όταν λοιπόν η Παναγία έγινε τριών χρόνων, την πήγαν στον Ναό των Ιεροσολύμων και την εμπιστεύτηκαν στους ιερείς, για να τη μεγαλώσουν. Ο Αρχιερέας του Ναού, ο Ζαχαρίας, την υποδέχτηκε με μεγάλη χαρά. Η Μαρία έμεινε εκεί για δέκα χρόνια και όσο μεγάλωνε γινόταν όλο και πιο πιστή και πιο ενάρετη. Μέσα στον Ναό έμαθε να προσεύχεται και να λατρεύει τον Θεό.

Μια προφητεία, πριν πολλά πολλά χρόνια, μιλούσε για τη μητέρα του Λυτρωτή, τη γυναίκα εκείνη που θα ήταν η πιο ξεχωριστή απ' όλες τις άλλες γυναίκες. Και αυτή ήταν η Μαρία, που έγινε η Θεοτόκος, δηλαδή εκείνη που γέννησε τον Θεό, η Μητέρα του Θεού. Εκείνη που όλοι οι χριστιανοί αγαπούν και τιμούν ονομάζοντάς την Παναγία.

2
Άγιος
Κήρυκος

Δραστηριότητα

1. Δύο άλλες εικόνες παιδιών που συναντάμε πολύ συχνά είναι αυτές του Αγίου Μάμα¹ και του Αγίου Κήρυκου²: Χωριστείτε σε δύο ομάδες και φτιάξτε ένα πόστερ για το κάθε παιδί-Άγιο. Πότε έζησαν; Που; Γιατί τους θεωρούμε αγίους; Γιατί οι αγιογράφοι τούς εικονίζουν με αυτόν τον ιδιαίτερο τρόπο; Πότε γιορτάζουν; Σε ποια μέρη γιορτάζονται; Με ποιο τρόπο;

1

Άγιος
Μάμας

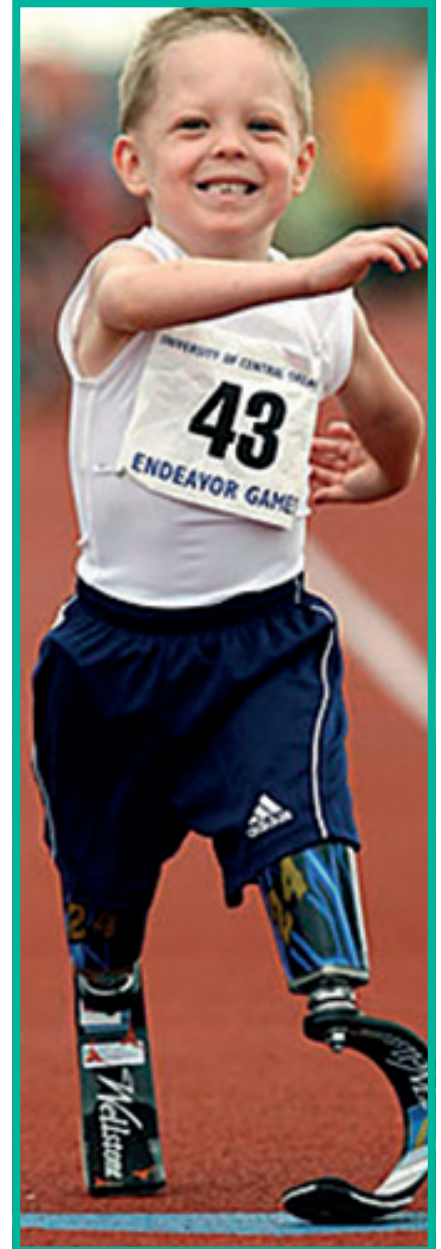

3. Από την καθημερινή ζωή

Παιδιά με αναπηρία

Το Δώρο της Ζωής είναι για όλα τα παιδιά, για όλους τους ανθρώπους. Οι συμμαθητές με αναπηρία έχουν κι αυτοί ανάγκη να παίξουν, να διασκεδάσουν, να χαρούν. Όλοι, λοιπόν, αγωνιζόμαστε. Μαζί τους χαιρόμαστε το δώρο της Ζωής.

Δραστηριότητες

1. Ο Μωυσής είχε μια δυσκολία στην ομιλία. Τραύλιζε. Συζητήστε στην τάξη αν η αναπηρία του αυτή ήταν ένα εμπόδιο στο να τον καλέσει ο Θεός να οδηγήσει τον λαό Του στη Γη της Επαγγελίας. Είναι η αναπηρία εμπόδιο στον αγώνα της ζωής;
2. Προβληματιστείτε: Πώς είναι μια μέρα στο σχολείο ενός συμμαθητή μας σε αναπηρικό αμαξίδιο; Είναι το σχολείο έτοιμο γι' αυτό; Μελετήστε τους χώρους του σχολείου, τον εξοπλισμό, τις αίθουσες, το μάθημα. Προτείνετε αλλαγές που θα βελτιώσουν τη ζωή του και θα κάνουν πιο εύκολη τη φοίτησή του στο σχολείο.

Παιδιά που αγωνίζονται να βοηθήσουν την οικογένειά τους

Σε πολλές χώρες η παιδική εργασία στερεί από τα παιδιά τις ευκαιρίες που εμείς, εδώ, θεωρούμε αυτονόητες, ότι κάθε παιδί, δηλαδή, πρέπει να τις έχει. Ευκαιρίες για παιχνίδι, για μόρφωση, για ανάπτυξη. Η ζωή στις χώρες αυτές είναι δύσκολη. Η φτώχεια αγγίζει σχεδόν όλους τους κατοίκους τους. Έτσι, οι μικροί συνομήλικοί μας αναγκάζονται να βοηθήσουν την οικογένειά τους στον αγώνα για τον «άρτο τον επιούσιο».

Δραστηριότητα

1. Αν και στην Ευρώπη απαγορεύεται να δουλεύουν τα παιδιά, αυτό δεν ίσχυε πάντα. Βρείτε ιστορίες παιδιών, π.χ. στη λογοτεχνία, που εργάζονταν ή ρωτήστε τους παππούδες σας. Πότε απαγορεύτηκε επίσημα η παιδική εργασία; Με ποια συμφωνία;

Παιδιά με οικογενειακά προβλήματα

Παρότι οι οικογένειες είναι συνήθως αγαπημένες και ενωμένες, συμβαίνει κάποιες φορές οι γονείς ή τα παιδιά να αισθάνονται αδύναμοι να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα. Οι γονείς είναι κουρασμένοι και φοβισμένοι και γι' αυτό πολλές φορές δεν αντιδρούν ψύχραιμα αλλά με θυμό ή ακόμα και με βία στους γύρω τους.

Η ζωή μπορεί να γεμίζει τότε με ένταση, και τα παιδιά να δυσκολεύονται να καταλάβουν γιατί οι γονείς συμπεριφέρονται με τρόπους που τα στενοχωρούν. Τέτοια προβλήματα μπορεί να κρατούν λίγο ή και περισσότερο. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να μιλάμε για αυτά στους ανθρώπους που εμπιστευόμαστε, που θα μας πουν λόγια παρηγοριάς ή θα μας δώσουν μια αγκαλιά που τόσο χρειαζόμαστε.

Ακόμα, πρέπει να προσέχουμε να μην ξεσπάμε για τα προβλήματά μας ιδιαίτερα σε ανθρώπους που δεν τα ξέρουν και δε φταίνει για αυτά. Αυτό είναι δύσκολη κατάκτηση για όλους τους ανθρώπους, αλλά θεραπεύει την καρδιά μας. Πρέπει να πολεμάμε τον θυμό με αγάπη!

Παιδιά «θαύματα»

Τι σημαίνει παιδί–θαύμα; Η φράση αυτή χρησιμοποιείται για να περιγράψει παιδιά τα οποία σκέφτονται πολύ ωριμότερα ή έχουν την ικανότητα να συνθέτουν πολύ ανώτερες δημιουργίες από τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους. Με τον τρόπο αυτό εντυπωσιάζουν και ξεχωρίζουν. Πολλές φορές τέτοια παιδιά τα ονομάζουμε και «χαρισματικά».

Τι σημαίνει όμως χάρισμα; Σε παλιότερες εποχές, το χάρισμα σήμαινε ευστροφία χαρισμένη από τον Θεό, κυρίως στα μαθήματα και στις τέχνες.

Η σύγχρονη επιστήμη μας επιβεβαιώνει κάτι που η πίστη λέει από τους αρχαίους ακόμη καιρούς: ότι χαρίσματα δεν έχει μόνο το μυαλό,

αλλά και η ψυχή. Ότι δηλαδή «θαύμα» ή χαρισματικός είναι και εκείνος ο άνθρωπος που εύκολα καταλαβαίνει τα συναισθήματα και τη διάθεση των άλλων και ανταποκρίνεται σε αυτά με τον πλέον κατάλληλο τρόπο.

Ο Βόλφγκανγκ Μότσαρτ ήταν ένα πολύ διάσημο παιδί-θαύμα στην Ευρώπη του 1700. Συνέθετε δύσκολα έργα από πολύ μικρός, και οι βασιλιάδες της Ευρώπης συναγωνίζονταν να τον φιλοξενήσουν στα παλάτια τους και να τον ακούσουν!

Δραστηριότητες

1. Κάνετε μια έρευνα: Χωριστείτε σε 4 ομάδες. Σε κάθε ομάδα βρείτε πληροφορίες για ένα παιδί–θαύμα από την αρχαία εποχή ως σήμερα. Παρουσιάστε τις ιστορίες τους στην τάξη.
2. Συζητήστε: Αρκεί να έχεις ένα χάρισμα για να ζεις καλά και ισορροπημένα; Τι άλλο νομίζετε ότι χρειάζεται;
3. Βρείτε και γράψτε στον πίνακα τη λίστα με τα είδη νοημοσύνης που έφτιαξε ο επιστήμονας H. Gardner. Πώς θα ήταν ένα παιδί–θαύμα με κάθε ένα από τα είδη νοημοσύνης;

Παιδιά με γονείς μετανάστες

Τα τελευταία χρόνια, μαθαίνουμε συχνά τέτοιες ειδήσεις:

«Ακόμα ένα ξημέρωμα βρίσκει το λιμάνι του Πειραιά πλημμυρισμένο από δεκάδες πρόσφυγες και μετανάστες που φτάνουν από τα νησιά με τα πλοία της γραμμής».

Ειδήσεις 25/02/2016

Ο δρόμος προς την ασφάλεια και την ευτυχία είναι μακρύς και επίπονος. Το όνειρο μιας ζωής χωρίς πόλεμο και κίνδυνο είναι πολύ δυνατό. Γι' αυτό και τα παιδιά μοιράζονται με τους γονείς τους το μακρύ ταξίδι. Είναι η μόνη διέξοδος που έχουν προς την ειρήνη και την ασφάλεια.

Ασυνόδευτα παιδιά μετανάστες

Πολλά παιδιά, που άφησαν την πατρίδα τους επειδή κινδύνευαν, βρέθηκαν σε ξένη χώρα πρόσφυγες, χωρίς τους γονείς τους. Μπορεί να έχασαν τους γονείς τους στο μακρύ ταξίδι της προσφυγιάς.

Όπως όλα τα παιδιά, έχουν την ανάγκη φροντίδας, την ανάγκη να βρεθούν σε μια αγκαλιά που θα τα κάνει να νιώσουν ασφάλεια και αγάπη. Γιατί όλα τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν με αγάπη και ασφάλεια.

Δραστηριότητες

1. Επιλέξτε μια εικόνα από τις παραπάνω (σελ. 65-68/62). Σκεφτείτε και γράψτε την ιστορία του παιδιού-πρόσφυγα που βλέπετε στην εικόνα. Πώς ήταν η ζωή του πριν; Τι άλλαξε πλέον; Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματά του;
2. Βρείτε τραγούδια για την προσφυγιά και τους πρόσφυγες, ελληνικά ή και ξένα. Ακούστε τα στην τάξη. Ποια συναισθήματα κυριαρχούν;
3. Φτιάξτε μια παγωμένη εικόνα: με το σώμα και την έκφρασή σας, αναπαραστήστε μια εικόνα προσφυγιάς. Τι θέλετε να τονίσετε;

Όλα τα παιδιά μπορούν να γίνουν «σπουδαία»!

Όλοι οι άνθρωποι γεννιόμαστε ίσοι.

Όπως τα βρέφη της φωτογραφίας, όλοι χρειαζόμαστε φαγητό, προστασία και αγάπη για να ζούμε ευτυχισμένοι.

Μπορεί κάποιος να γίνει σπουδαίος; Πώς μπορεί να γίνει αυτό; Και ποιος άνθρωπος δε θα το ήθελε, να είναι σπουδαίος και όλοι να τον θαυμάζουν και να τον αγαπούν!

Η απάντηση που μας δίνει η ζωή αλλά και η επιστήμη είναι πολύ συγκεκριμένη: ο κάθε άνθρωπος μπορεί να γίνει σπουδαίος! Δεν είναι, όμως, σπουδαίος αυτός που γεννιέται σε σπουδαία οικογένεια ή έχει μια ξεχωριστή ικανότητα, όταν δεν κάνει καμία προσπάθεια να γίνει καλύτερος.

Σπουδαίοι γίνονται οι άνθρωποι που καλλιεργούν τα χαρίσματα και τις ικανότητες που τους δόθηκαν και δεν τα παραπτετούν ή δεν αρκούνται μόνο σ' αυτά. Σπουδαίοι γίνονται οι άνθρωποι που καλλιεργούν τα χαρίσματά τους για να προσφέρουν στους συνανθρώπους τους, στη χώρα τους, στην ανθρωπότητα όλη.

Η καλοσύνη και η αγάπη είναι, δηλαδή, εκείνες που κάνουν έναν «έξυπνο» ή «ταλαντούχο» άνθρωπο

σπουδαίο. Τότε όλοι πραγματικά θαυμάζουν και εκτιμούν αυτό το κορίτσι ή αυτό το αγόρι.

Ένας σημαντικός τρόπος για να γίνεις σπουδαίος/σπουδαία είναι να μαθαίνεις όσα περισσότερα μπορείς. Η κάθε μέρα σου στο σχολείο είναι πολύτιμη για να το καταφέρεις.

Μάθε για τους ανθρώπους και τα δημιουργήματά τους! Μάθε τις ιστορίες τους και τις επιστήμες τους! Ακόνισε την περιέργειά σου και την ικανότητά σου να ζεις σε ομάδα!

Ο διψασμένος κότσυφας (λαϊκό παραμύθι από το Μπαγκλαντές)

Μια φορά κι έναν καιρό, ζούσε στο δάσος ένας κότσυφας. Μια μέρα ο κότσυφας ήταν πολύ διψασμένος, αλλά όσο κι αν έψαχνε για νερό δεν έβρισκε πουθενά. Στο τέλος πέταξε στην κορυφή ενός ψηλού δέντρου κι αγνάντεψε τριγύρω. Μακριά στο βάθος είδε έναν κήπο. «Εκεί θα βρω νερό», σκέφτηκε και πέταξε βιαστικά προς τα κει.

Μόλις έφτασε στον κήπο, είδε ένα παλιό πιθάρι. «Εδώ θα πιω νερό», σκέφτηκε και γαντζώθηκε στο στόμιο του πιθαριού. Πραγματικά στο πιθάρι είχε νερό. Το νερό όμως ήταν λίγο. Έφτανε δεν έφτανε μέχρι τη μέση του πιθαριού. Έτσι ο κότσυφας, όσο κι αν έσκυβε, κι αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να πει.

Μια πάπια που τριγυρνούσε στον κήπο και τον είδε του είπε: «Άδικα προσπαθείς. Δεν θα τα καταφέρεις. Το νερό ίσα που καλύπτει τον πάτο». Ο κότσυφας την άκουσε, αλλά δεν απάντησε. Λίγο αργότερα τον πλησίασε μια χήνα και του είπε: «Ε, κότσυφα, τόση ώρα προσπαθείς και σταγόνα νερό δεν ήπιες. Δεν κουράστηκες; Παράτα τα πια!».

Ο κότσυφας την άκουσε αλλά ούτε και σ' αυτήν απάντησε. Σταμάτησε για λίγο να προσπαθεί για να σκεφτεί τι θα κάνει. Τότε πέρασε απ' το μυαλό του μια σπουδαία ιδέα. Άρχισε αμέσως να μαζεύει με το ράμφος του πετραδάκια και να τα ρίχνει μέσα στο πιθάρι. Το νερό άρχισε σιγά σιγά να ανεβαίνει. Όσο περισσότερα πετραδάκια έριχνε τόσο ψηλότερα ανέβαινε το νερό,

μέχρι που έφτασε στο στόμιο του πιθαριού.

Τότε ο κότσυφας βούτηξε μέσα το ράμφος του και ήπια, ήπια μέχρι που ξεδίψασε. Μετά γύρισε και είπε στην πάπια και τη χήνα που κοίταζαν απορημένες: «Τώρα καταλαβαίνετε γιατί δεν σας απαντούσα; Προσπαθούσα να μη σας ακούω!».

Δραστηριότητες

1. Ακούστε τα τραγούδια: «Μικρό παιδί σαν ήμουνα» και «ο φιλομαθής φτωχός». Συζητήστε στην τάξη: ποιο είναι το βασικό θέμα των δύο τραγουδιών; Τι θέλει ο ήρωας του τραγουδιού και τι τον δυσκολεύει; Ακούστε το τραγούδι «τα παιδιά κρατάν τον ήλιο». Τα συναισθήματα που σας προκαλεί είναι ίδια με αυτά που σας προκάλεσαν τα δύο προηγούμενα τραγούδια; Σε τι άλλο διαφέρει;
2. Γράψτε μια προσευχή για τα παιδιά του Κόσμου που περνούν δύσκολες ώρες. Στολίστε την με ζωγραφιές και κρεμάστε την στην τάξη.

3. Άκουσε τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σου να διηγείται το παραμύθι του Διψασμένου Κότσουφα. Ποιο σημείο προκάλεσε το ενδιαφέρον σου και γιατί; Τι θα έκανες αν βρισκόσουν εσύ στη θέση του κότσουφα και γιατί;

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4:

Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί

Με λίγα λόγια

Σε αυτή την ενότητα θα εντοπίσουμε τα στοιχεία της προσωπικότητάς μας που μας κάνουν ξεχωριστούς στις ομάδες στις οποίες

**ανήκουμε (οικογένεια, σχολείο κ.ά.),
ενώ ταυτόχρονα θα μάθουμε να
αναγνωρίζουμε τις ικανότητες και τα
χαρίσματα των συμμαθητών μας και
θα διαπιστώσουμε ότι όλοι συμπλη-
ρώνουμε ο ένας τον άλλο.**

**Θα μιλήσουμε για τη σημασία της
γιορτής των Θεοφανίων για τους
Χριστιανούς και θα δούμε το νόημα
του Βαπτίσματος και του Χρίσματος
καθώς και τελετές ενσωμάτωσης σε
άλλες θρησκευτικές κοινότητες.**

1. Όλοι έχουμε χαρίσματα!

Τα ονόματά μας τα χαρίσματά μας

«Πώς σε λένε;»

Κάθε φορά που κάποιο παιδί γιορτάζει, κερνάει όλη την τάξη. Οι ευχές δίνουν και παίρνουν: «Να ζήσεις!» «Και του χρόνου!».

Όλοι έχουμε ένα όνομα, μια γιορτή. Και έχει νόημα να γνωρίσουμε κάτι για τον άγιο που γιορτάζει και το όνομα του οποίου φέρουμε.

2. Αφηγήσεις από συναξάρια

Άγιος Γεώργιος

Ο Άγιος Γεώργιος γεννήθηκε στην Καππαδοκία της Μ. Ασίας στα χρόνια του αυτοκράτορα Διοκλητιανού. Ορφάνεψε μικρός από πατέρα. Η

μητέρα του που ήταν χριστιανή τον ανέθρεψε με μεγάλη φροντίδα. Όταν μεγάλωσε, κατατάχτηκε στον στρατό και γρήγορα έφτασε στο αξίωμα του χιλίαρχου. Ως αξιωματικός ελευθέρωσε αιχμαλώτους και υπερασπίστηκε τους φτωχούς.

Κάποτε ο Γεώργιος διατάχτηκε να συλλάβει, να φυλακίσει και να βασανίσει χριστιανούς. Όμως αρνήθηκε και ομολόγησε με θάρρος τη δική του πίστη και την επιθυμία να μαρτυρήσει ο ίδιος για τον Χριστό. Έτσι άρχισαν για τον Γεώργιο μεγάλες ταλαιπωρίες και βασανιστήρια, που όμως τα υπέμεινε αδιαμαρτύρητα. Τελικά, μετά από διαταγή του ίδιου του αυτοκράτορα αποκεφαλίστηκε.

Αγία Αικατερίνη

Ἐζησε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, ήταν αρχοντοπούλα, όμορφη και πολύ μορφωμένη. Σύμφωνα με το συναξάρι της, πολύ νέα έγινε χριστιανή. Όταν ο αυτοκράτορας

Μαξιμιανός με διάταγμα υποχρέωνε όλους τους πολίτες της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας να θυσιάσουν στα είδωλα, η Αικατερίνη αρνήθηκε. Ο ίδιος ο Μαξιμιανός ανέθεσε σε σπουδαίους ρήτορες να συζητήσουν μαζί της και την πείσουν για το λάθος της πίστης της. Η Αικατερίνη δεν λύγισε. Το αποτέλεσμα ήταν να γίνουν χριστιανοί οι ρήτορες. Όταν το έμαθε ο αυτοκράτορας οργίστηκε τόσο που διέταξε τη θανατική καταδίκη όλων. Η Αικατερίνη εκτελέστηκε, μετά από πολλές πιέσεις και βασανιστήρια με τον τροχό.

Το μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά

Τον 6ο αιώνα ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός έχτισε μοναστήρι στο Σινά προς τιμήν της Αγίας Αικατερίνης.

**Το μοναστήρι αυτό μέσα στους αι-
ώνες αναδείχθηκε σε σημαντικό
κέντρο της Ορθοδοξίας και του Ελ-
ληνισμού. Όταν οι Άραβες κατέκτη-
σαν την περιοχή, ο ίδιος ο Μωάμεθ
στη διαθήκη του, ζήτησε να το σε-
βαστούν και να μην το καταστρέ-
ψει κανείς. Μέχρι και σήμερα, οι
Βεδουίνοι, μουσουλμάνοι έμποροι
της περιοχής που ζουν δίπλα στο
μοναστήρι, το σέβονται, το προστα-
τεύουν και ζουν αρμονικά με τους
μοναχούς.**

Άγιος Δημήτριος

Το 300 μ.Χ. στη Θεσσαλονίκη, ζούσε ο Δημήτριος, αξιωματικός του ρωμαϊκού στρατού, γνωστός για την ευγενική του καταγωγή και το ήθος του. Ήταν ένας δίκαιος και τίμιος άνθρωπος που συνδύαζε τη σωφροσύνη με τη γενναιότητα του

πολεμιστή. Ο καίσαρας Μαξιμιανός, εκτιμώντας τα προσόντα του, τον έκανε στρατηγό στην περιφέρεια της Θεσσαλίας. Όταν ο Δημήτριος έγινε χριστιανός, άρχισε να διδάσκει σε όσους βρίσκονταν κοντά του τη χριστιανική πίστη. Μόλις το πληροφορήθηκε ο Μαξιμιανός ζήτησε να τον συλλάβουν. Ο Δημήτριος με θάρρος ομολόγησε την πίστη του και αμέσως φυλακίστηκε σε ένα υγρό και σκοτεινό υπόγειο λουτρό. Εκεί τον συνάντησε κρυφά ο καλός του φίλος Νέστορας, ο οποίος επρόκειτο να παλέψει με έναν θηριώδη παλαιστή, τον Λυαίο. Ο Δημήτριος του έδωσε την ευχή του. Πράγματι ο Νέστορας νίκησε τον γίγαντα και μπροστά σε όλους ομολόγησε ότι άντλησε τη δύναμή του από την πίστη του στον Χριστό. Ο Μαξιμιανός

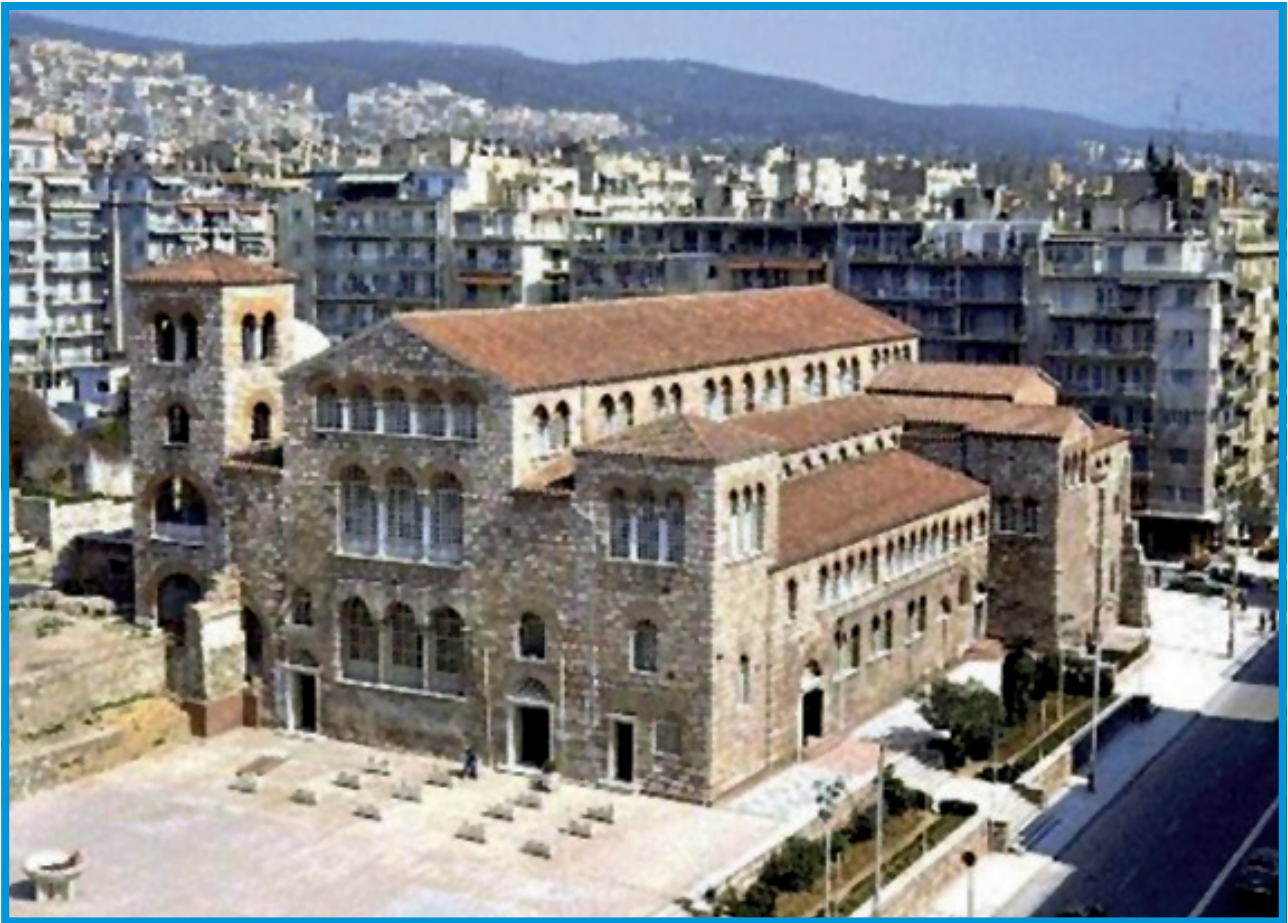
διέταξε αμέσως να αποκεφαλιστεί. Όταν μάλιστα πληροφορήθηκε τη βοήθεια του Δημητρίου, διέταξε αμέσως να σκοτώσουν και τον Δημήτριο, τρυπώντας τον με λόγχες.

Οι χριστιανοί έθαψαν το σώμα του στην υγρή φυλακή όπου μαρτύρησε. Ο Άγιος Δημήτριος είναι ο πολιούχος άγιος της Θεσσαλονίκης.

Ο ναός του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη

Πρωτοχτίστηκε το 413, με έξοδα του Λεοντίου, ενός από τους στρατηγούς του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Στην περίοδο της τουρκοκρατίας, μετατράπηκε σε τζαμί. Στον ναό φυλάσσονται τα ιερά λείψανα του αγίου. Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης (1912), έγινε και πάλι

ένα από τα μεγαλύτερα προσκυνήματα των Βαλκανίων.

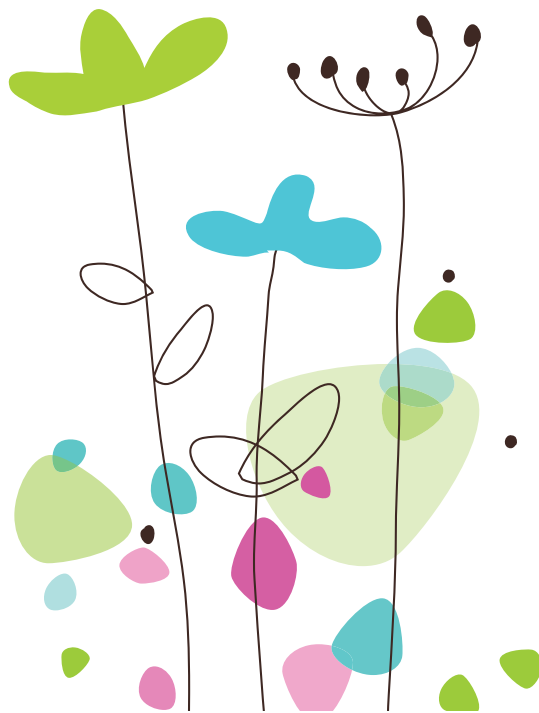

**Επί Καίσαρος Γαλερίου Μαξιμιανού
του Σεβαστού
νομισματοκοπέιο, ανάκτορα κι
αψίδες στην πόλη
αίμα σ' ένα λουτρό θα χυθεί**

κάποιου Ρωμαίου αξιωματικού
Δημητρίου

μύρο θ' αχνίσει
την πόλη να ευωδιάσει
που 'μελλε να της γίνει
σωτήρας, υπέρμαχος και φίλος.

Μωυσής,
Μοναχός Αγιορείτης,
Αρχές Δ' αιώνα μ.Χ.

3.Με τα διαφορετικά μας χαρίσματα συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον

Είναι μια τάξη με παιδιά. Πολλά παιδιά. Ο Σταμάτης παίζει φλογέρα. Ο κόσμος γι' αυτόν είναι φτιαγμένος από ήχους. Όλοι θαυμάζουν τον Σταμάτη. Μα εκείνος θαυμάζει τον Αλέκο που τρέχει σαν σίφουνας κι έρχεται πρώτος στα αγωνίσματα. Ο Αλέκος πάλι, θαυμάζει τη Στέλλα, που όταν χορεύει καλαματιανό, τσάμικο, σούστα είναι να την καμαρώνεις. Μα και η Στέλλα με τη σειρά της θαυμάζει την Αργυρώ, που ζωγραφίζει κάτι τοπία μαγευτικά, χαίρεσαι να τα βλέπεις!

Είναι μια τάξη με παιδιά. Και είναι όλα προικισμένα με χαρίσματα. Κι αν μη φαίνονται πολλές φορές. Να, όπως η Αγνή, που από μια πρώτη ματιά νομίζεις πως δεν έχει κανένα

κι έχει το πιο σπουδαίο: μια χρυσή καρδιά που τους χωράει όλους!

Είναι μια τάξη με παιδιά. Είναι ο κόσμος όλος. Χαίρονται τα χαρίσματα των άλλων και τα δικά τους. Όλα δώρα του Θεού· και τα μοιράζονται μεταξύ τους.

Δραστηριότητα

- 1. Και στην τάξη σας κάθε παιδί έχει τα χαρίσματά του. Να γράψετε σε ένα χαρτί ένα χάρισμά σας και να το δώσετε στον διπλανό σας. Στη συνέχεια ο κάθε μαθητής ανακοινώνει στην τάξη αυτό που γράφει το χαρτί που πήρε. Μπορείτε να συγκεντρώσετε στον πίνακα ανακοινώσεων τα χαρτιά για όλα τα παιδιά.**

Αναγνωρίζουμε τα χαρίσματά μας

Μια μέρα όλα τα πράγματα του σπιτιού πληροφόρησαν τη γάτα τη Μόζα ότι δεν βλέπει, όχι γιατί είναι σκοτεινά, αλλά γιατί είναι τυφλή. Κι εκεί που άρχισε να φοβάται ότι δεν θα μπορούσε να ζήσει μ' αυτό που της έλειπε, κατάλαβε ότι είχε κάτι περισσότερο από τους άλλους: Άκουγε τον παραμικρό ήχο και αισθανόταν τα πάντα γύρω της. Όλα τα «έβλεπε» με τα αυτιά της και τις αισθήσεις της. Έμαθε να ζει με τις δυσκολίες της και να βρίσκει τρόπους να κάνει τα πράγματα καλύτερα, όπως κάνουν όλοι. Άλλωστε, από τη στιγμή που μίλησε με τα πράγματα του σπιτιού απέκτησε τόσους φίλους και βοηθούς που ήταν πια πολύ ευτυχισμένη!

**Ι. Σταματοπούλου, Μία μαγική νύχτα
(από τη σειρά: Μόζα η γάτα)**

4. Αποδεχόμαστε το διαφορετικό

Το ραγισμένο δοχείο (λαϊκό κινέζικο παραμύθι)

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένας υπηρέτης που δούλευε σ' ένα πλούσιο σπίτι. Μία από τις καθημερινές του υποχρεώσεις ήταν να φέρνει

νερό από την πηγή. Για να το κάνει αυτό, είχε δύο δοχεία κρεμασμένα στις άκρες ενός χοντρού ξύλου, που το έβαζε στους ώμους του. Το ένα από τα δύο δοχεία είχε ένα ράγισμα και, μέχρι ο υπηρέτης να φτάσει στο σπίτι, η μισή ποσότητα του νερού χυνόταν κατά τη διαδρομή. Το άλλο όμως ήταν ακέραιο, κι έτσι κατάφερνε να μεταφέρει πάντα όλο το νερό χωρίς να το χύνει.

Αυτό γινόταν καθημερινά για δύο ολόκληρα χρόνια. Έτσι ο υπηρέτης μετέφερε μόνο ενάμισι δοχείο νερού στο σπίτι. Το ακέραιο δοχείο ήταν πολύ περήφανο για την επιτυχία του, καθώς έφερνε σε πέρας την αποστολή του. Το ραγισμένο δοχείο όμως ντρεπόταν για την ατέλειά του και ήταν πολύ λυπημένο που μπορούσε να φέρνει σε πέρας μόνο το μισό

του έργου. Μια μέρα πολύ πικραμένο για την αποτυχία του, το ραγισμένο δοχείο είπε στον υπηρέτη την ώρα που βρισκόταν δίπλα στο ποτάμι:

«Ντρέπομαι για τον εαυτό μου και θέλω να σου ζητήσω συγνώμη».

«Γιατί;» ρώτησε ο υπηρέτης. «Για ποιο πράγμα ντρέπεσαι;»

«Αυτά τα δύο χρόνια κατάφερα να μεταφέρω μόνο το μισό από το φορτίο μου, γιατί το ράγισμα στο πλευρό μου κάνει το νερό να αδειάζει κατά τη διάρκεια της διαδρομής μέχρι το σπίτι του αφεντικού. Εξαιτίας της ατέλειάς μου αυτής, αναγκάζεσαι να κάνεις όλο αυτό τον κόπο χωρίς να ανταμείβεσαι όσο θα έπρεπε για τις προσπάθειές σου», είπε το δοχείο.

Ο νεροκουβαλητής λυπήθηκε για το γέρικο, ραγισμένο δοχείο και με συμπόνια του είπε: «Την ώρα που

θα γυρίζουμε στο σπίτι, θέλω να προσέξεις τα όμορφα λουλούδια κατά μήκος του μονοπατιού».

Πραγματικά, καθώς ανέβαιναν τον λόγγο, τα γέρικο δοχείο παρατηρούσε τα αγριολούλουδα στη μια μεριά του μονοπατιού που τα ζέσταινε ο ήλιος κι αυτό του έδωσε λίγη χαρά. Στο τέλος της διαδρομής, όμως, ένιωσε πάλι άσχημα γιατί το μισό νερό είχε χυθεί, και για άλλη μια φορά ζήτησε συγνώμη από τον υπηρέτη. Τότε αυτός του είπε:

«Πρόσεξες ότι υπάρχουν λουλούδια μόνο στη μία μεριά του μονοπατιού και όχι στην άλλη; Αυτό συνέβη γιατί ήξερα πάντα την ατέλειά σου και φρόντισα να την αξιοποιήσω. Φύτεψα σπόρους λουλουδιών προς τη δική σου μεριά του μονοπατιού και κάθε μέρα επιστρέφοντας από

το ποτάμι τα πότιζες χωρίς να το ξέρεις. Για δύο χρόνια λοιπόν, μάζευα αυτά τα όμορφα λουλούδια και στόλιζα το σπίτι του αφεντικού μας. Αν δεν είχες αυτό το ελάττωμα, το σπίτι δεν θα ήταν στολισμένο με τόση χάρη».

Δραστηριότητες

1. Τι σκέφτηκε ο υπηρέτης για το σπασμένο δοχείο; Πώς τον χαρακτηρίζετε;
2. Ζωγραφίστε το μονοπάτι με τα λουλούδια που περιγράφει η ιστορία.
3. Βρείτε και δείτε σε βίντεο την ιστορία που διαβάσατε.

5. Τα χαρίσματα στη ζωή της Εκκλησίας

Η παραβολή των ταλάντων

Κάποιος άνθρωπος φεύγοντας για ταξίδι κάλεσε αυτούς που εργάζονταν γι' αυτόν και τους εμπιστεύτηκε την περιουσία του. Στον

έναν έδωσε πέντε τάλαντα, στον άλλον δύο, σε άλλον ένα, στον καθένα ανάλογα με την ικανότητά του. Έπειτα έφυγε για το ταξίδι του.

Αυτός που πήρε τα πέντε τάλαντα, τα εκμεταλλεύτηκε και κατάφερε να κερδίσει άλλα πέντε. Κι αυτός που πήρε τα δύο κέρδισε επίσης άλλα δύο. Εκείνος που πήρε το ένα πήγε και έσκαψε στη γη και το έκρυψε εκεί.

Όταν μετά από πολύ καιρό, επέστρεψε ο κύριός τους από το ταξίδι παρουσιάστηκαν μπροστά του. Εκείνος που είχε πάρει τα πέντε του είπε: «Κύριε μου, κέρδισα άλλα πέντε με όσα μου εμπιστεύτηκες!». «Μπράβο, είσαι καλός και άξιος!», του είπε ο κύριος, «γι' αυτό και θα σου εμπιστευτώ και μεγαλύτερες υποθέσεις! Έλα να γιορτάσεις μαζί μου».

Παρουσιάστηκε και ο άλλος με τα δύο και είπε: «Κύριε μου εμπιστεύτηκες δύο, κοίτα, κέρδισα άλλα δύο!». «Μπράβο, είσαι καλός και άξιος!», του είπε ο κύριος, «γι' αυτό και θα σου εμπιστευτώ και μεγαλύτερες υποθέσεις! Έλα κι εσύ να γιορτάσεις μαζί μου»

Παρουσιάστηκε κι εκείνος που είχε πάρει το ένα τάλαντο και είπε: «Κύριε, ήξερα πως είσαι σκληρός άνθρωπος. Γι' αυτό φοβήθηκα και φύλαξα το τάλαντό σου στη γη. Να τα λεφτά σου». «Είσαι κακός και οκνηρός», αποκρίθηκε ο κύριος. «Αν ήξερες πως είμαι σκληρός έπρεπε να βάλεις τα χρήματά μου στην τράπεζα, έτσι όταν γύριζα να έπαιρνα τόκο. Πάρτε του, λοιπόν, το τάλαντο και δώστε το σ' αυτόν που έχει τα δέκα. Γιατί σε καθέναν που έχει θα

του δοθεί με το παραπάνω, ενώ απ' όποιον δεν έχει θα του πάρουν και τα λίγα που έχει».

Ματθαίος 25, 14-30

Τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος

Έρχομαι τώρα στα χαρίσματα που χορηγεί το Άγιο Πνεύμα... κανείς δεν μπορεί να πει: «ο Ιησούς είναι ο Κύριος», παρά μόνο με τη φώτιση

του Αγίου Πνεύματος. Υπάρχουν διάφορα είδη χαρισμάτων, αλλά είναι ένα και το ίδιο Πνεύμα που τα χορηγεί· υπάρχουν διάφορα είδη διακομιών, αλλά η ανάθεσή τους προέρχεται από ένα και τον ίδιο Κύριο· και υπάρχουν διάφορα είδη δραστηριοτήτων, αλλά είναι ο ίδιος Θεός που τις θέτει σε ενέργεια όλες σε όλους. Στον καθένα δωρίζεται η φανέρωση του Αγίου Πνεύματος για το συμφέρον όλων. Στον ένα το Πνεύμα δίνει το χάρισμα να μιλάει με θεία σοφία, σ' έναν άλλο το ίδιο Πνεύμα δίνει το χάρισμα να μιλάει με θεία γνώση. Σε άλλον το ίδιο Πνεύμα δίνει ξεχωριστή δύναμη πίστεως, σε άλλον το ίδιο αυτό Πνεύμα δίνει τη δύναμη της θεραπείας ασθενειών. Σε άλλον το Πνεύμα δίνει τη δύναμη να κάνει θαύματα, σ' έναν άλλο, το δώρο να

μεταβιβάζει μηνύματα από τον Θεό. Σε άλλον, το δώρο να διακρίνει τα ψεύτικα πνεύματα από το αληθινό Πνεύμα, σε άλλον τη δυνατότητα να λαλεί διάφορα είδη γλωσσών, και σε άλλον την ικανότητα να εξηγεί αυτές τις γλώσσες. Και όλα αυτά είναι ενέργειες ενός και του αυτού Πνεύματος, που χορηγεί τα χαρίσματα όπως αυτό θέλει στον καθένα χωριστά.

Ένα σώμα με πολλά μέλη

Ο Χριστός μοιάζει με το σώμα, που ενώ είναι ένα, έχει πολλά μέλη· και όλα τα μέλη του ενός σώματος, αν και είναι πολλά, αποτελούν ένα σώμα. Κι εμείς όλοι, είτε Ιουδαίοι είτε μη Ιουδαίοι, είτε δούλοι είτε ελεύθεροι, γίναμε με το βάπτισμα δια του ενός Πνεύματος ένα σώμα, και

όλοι ποτιστήκαμε από ένα και το αυτό Πνεύμα.

Γιατί, βέβαια, το σώμα δεν αποτελείται από ένα μέλος αλλά από πολλά. Αν έλεγε το πόδι: «Εγώ δεν είμαι χέρι, άρα δεν ανήκω στο σώμα», θα έπαυε μολαταύτα να ανήκει στο σώμα; Κι αν έλεγε το αυτί: «Εγώ δεν είμαι μάτι, άρα δεν ανήκω στο σώμα», θα έπαυε μολαταύτα να ανήκει στο σώμα; Αν όλο το σώμα δεν ήταν παρά ένα μάτι, πώς θα μπορούσε κανείς ν' ακούσει; Αν όλο το σώμα δεν ήταν παρά ένα αυτί, πώς θα μπορούσαμε να οσφρανθούμε; Ο Θεός όμως τοποθέτησε στο σώμα το καθένα από τα μέλη όπως αυτός θέλησε. Αν όλα ήταν ένα μονάχα μέλος, θα υπήρχε πουθενά το σώμα; Ενώ τώρα υπάρχουν πολλά μέλη, αλλά ένα μόνο

σώμα. Και δεν μπορεί να πει το μάτι στο χέρι: «Εγώ δεν έχω την ανάγκη σου», ούτε το κεφάλι στα πόδια: «Δεν σας χρειάζομαι». Αντίθετα, τα μέλη του σώματος που φαίνονται να είναι τα πιο αδύναμα, αυτά είναι τα πιο αναγκαία· κι εκείνα τα μέλη του σώματος που τα έχουμε σε λιγότερη υπόληψη, αυτά τα περιποιούμαστε περισσότερο· και τα άλλα, που δεν είναι παρούσιάσιμα, τα περιβάλλουμε με περισσή φροντίδα, που δεν τη χρειάζονται τα άλλα, τα παρούσιάσιμα μέλη. Ο Θεός συναρμολόγησε το σώμα δίνοντας μεγαλύτερη τιμή στα μέλη εκείνα που υστερούν. Έτσι ώστε να μην υπάρχει πόλεμος μέσα στο σώμα, αλλά τα μέλη να φροντίζουν το ένα το άλλο. Πραγματικά, όταν υποφέρει ένα μέλος, συμπάσχουν όλα

**τα υπόλοιπα μέλη· κι όταν τιμάται
ένα μέλος, χαίρονται μαζί του όλα
τα υπόλοιπα μέλη. Εσείς όλοι μαζί
αποτελείτε το σώμα του Χριστού,
και είστε μέλη του, ο καθένας σας
χωριστά.**

Α' Κορινθίους 12

Δραστηριότητα

1. Όλοι οι άνθρωποι, λοιπόν, έχουν χαρίσματα και είναι ξεχωριστοί. Μέσα σε μια ομάδα καθένας έχει σημαντικό ρόλο και είναι απαραίτητος. Παίξτε την παρακάτω σκυταλοδρομία. Θα χρειαστείτε ένα μπαλόνι για κάθε παιδί.

- Χωριστείτε σε δύο ομάδες.
- Κάντε δύο σειρές, το ένα παιδί πίσω από το άλλο.
- Κάθε παιδί φουσκώνει το μπαλόνι του και το στηρίζει στο στήθος του.
- Πηγαίνετε προς το τέρμα χωρίς να σας πέσει το μπαλόνι. Αν πέσει ένα μπαλόνι,

η ομάδα ξεκινάει πάλι από την αρχή! Απαγορεύεται να κρατήσετε το μπαλόνι με το χέριο! Παίζετε δίκαιο. Έτσι θα χαρείτε και πιο πολύ τη νίκη...

- Νικήτρια είναι η ομάδα που θα καταφέρει να φτάσει πρώτη στην τερματισμό.

6. Μια γιορτή γεμάτη φως: Θεοφάνια

Από την Καινή Διαθήκη:

«Να, ο αμνός του Θεού!»

Μια μέρα ήρθε ο Ιησούς στον Ιορδάνη. Ο Ιωάννης βλέποντας τον Ιησού να έρχεται προς το μέρος του λέει:

«Αυτός είναι ο αμνός του Θεού, που παίρνει την αμαρτία πάνω από τους ανθρώπους!».

Ιωάννης 1, 29

«Εσύ είσαι ο αγαπημένος μου Υιός»

● Μάρκος 1, 11

Η Βάπτιση του Ιησού

Ο Ιησούς ήθελε να βαφτιστεί από τον Ιωάννη. Ο Ιωάννης όμως δεν δεχόταν να τον βαφτίσει και έλεγε: «Εγώ έχω ανάγκη να βαφτιστώ από σένα, κι έρχεσαι εσύ σ' εμένα;». Ο Ιησούς όμως του απάντησε: «Έτσι το θέλει ο Θεός». Τότε ο Ιωάννης υποχώρησε και τον βάφτισε.

Όταν ο Ιησούς βγήκε από το νερό, άνοιξαν γι' αυτόν οι ουρανοί. Και

είδε το Πνεύμα του Θεού σαν περιστέρι να κατεβαίνει και να έρχεται πάνω του. Ακούστηκε τότε μια φωνή από τα ουράνια που έλεγε: «Αυτός είναι ο αγαπημένος μου Υιός. Αυτός είναι ο εκλεκτός μου».

Ματθαίος 3, 13-17

Μανουήλ Πανσέληνος, Η Βάπτιση του Χριστού, περίπου 1290, Άγιο Όρος, Πρωτάτο

Από την εικονογραφία

Διαβάζουμε την εικόνα της Βάπτισης

Στην εικόνα της Βάπτισης, αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο τον αγιογράφο είναι να δουν τα μάτια των ανθρώπων τον Τριαδικό Θεό. Έτσι, σε μια κάθετη «γραμμή» από τον ουρανό ως τη γη βλέπουμε το χέρι¹ του Θεού που ευλογεί, το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρι² και τον Ιησού που βαπτίζεται.

Στο κέντρο της εικόνας είναι ο Χριστός γυμνός, με ένα πανί δεμένο γύρω από τη μέση του. Δεν είναι βυθισμένος μέσα στον Ιορδάνη, που κυλά μέσα από τα ψηλά βράχια, αλλά πάνω στα νερά του και τα ευλογεί με το δεξί του χέρι.

Στην όχθη απέναντί του, ο Ιωάννης ο Πρόδρομος τον βαφτίζει. Κοιτάζει προς τον ουρανό και βλέπει εκστατικός το Άγιο Πνεύμα, ενώ έχει το δεξί του χέρι του στο κεφάλι του Χριστού. Το άλλο χέρι του, προβάλλει από τον μανδύα του με μια κίνηση προσευχής.

Στην άλλη όχθη βλέπουμε αγγέλους, που στέκονται σα να περιμένουν να υποδεχτούν τον Χριστό. Τα χέρια τους, καλυμμένα με τα ενδύματά τους, δείχνουν τον μεγάλο σεβασμό σ' αυτό που γίνεται. Ένας από τους αγγέλους κοιτάζει με δέος προς τον ουρανό.

Μέσα στον ποταμό, εικονίζονται δύο συμβολικές μορφές: η πρώτη, ενός γέρου καβάλα σε δύο δελφίνια συμβολίζει τον Ιορδάνη ποταμό που «στράφηκε πίσω»· τα νερά του

δηλαδή πήγαν ανάποδα και γύρισαν προς την πηγή τους επειδή ταραχτήκαν όταν μπήκε μέσα τους ο Χριστός.

Η δεύτερη μορφή, μια ωραία κόρη με κόκκινο φόρεμα που ανεμίζει, είναι η θάλασσα που κι αυτή μπροστά στο μεγάλο μυστήριο «είδε και έφυγε».

Δραστηριότητα

- 1. Η εικόνα που βλέπετε (σελ. 117), είναι του σπουδαίου ζωγράφου Δομίνικου Θεοτοκόπουλου (Ελ Γκρέκο). Συγκρίνετε τις δυο εικόνες. Ποια κοινά στοιχεία βλέπετε και ποιες διαφορές;**

Η γιορτή των Φώτων

Η Εκκλησία γιορτάζει τη γιορτή της Βάπτισης του Χριστού (των Θεοφανίων) στις 6 Ιανουαρίου. Στην Ελλάδα η γιορτή ονομάζεται και Φώτα, γιατί τότε βαφτίζονταν οι πρώτοι χριστιανοί κρατώντας αναμμένες λαμπάδες. Στις εκκλησίες ψάλλεται το τροπάριο:

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου,
Κύριε,
ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη
προσκύνησις·
τοῦ γὰρ γεννήτορος ἡ φωνὴ
προσεμαρτύρει σοι
ἀγαπητόν σε υἱὸν ὀνομάζουσα,
καὶ τὸ πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς
ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές·
ὁ ἐπιφανεῖς Χριστὲ ὁ Θεός,
καὶ τὸν κόσμον φωτίσας δόξα σοι.

Δηλαδή:
Όταν βαπτίζουσιν στον Ιορδάνη,
Κύριε,
τότε έγινε η αποκάλυψη του
μυστηρίου της Αγίας Τριάδος.
Γιατί καθώς βαπτίζουσιν, η φωνή
του Πατέρα Σου
ακούστηκε να μαρτυρά για Σένα
και να λέει πως είσαι ο αγαπημένος
Του Γιος.
Και το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρι
βεβαίωνε την ίδια ώρα την αλήθεια
όσων λέγονταν.
Εσύ που φανερώθηκες στον
Ιορδάνη, Χριστέ ο Θεός μας,
και φώτισες τον κόσμο, ας είσαι
δοξασμένος!

Έθιμα των Θεοφανίων στον τόπο μας

Αγιασμός των σπιτιών, Αγιασμός των υδάτων, το «πιάσιμο» του Σταυρού

Ο ιερέας την παραμονή της γιορτής περνάει από τα σπίτια για να τα αγιάσει. Την άλλη μέρα μετά τη Θεία Λειτουργία, γίνεται η Ακολουθία του Μεγάλου Αγιασμού, συνήθως έξω από τον ναό ή κοντά στη θάλασσα, στα ποτάμια ή στις λίμνες. Ο παπάς βυθίζει στο νερό τρεις φορές τον

Σταυρό ψάλλοντας «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου, Κύριε...». Οι πιστοί αφήνουν περιστέρια να πετάξουν στον ουρανό. Οι νέοι πέφτουν στο νερό και αγωνίζονται ποιος θα πιάσει τον Σταυρό. Γύρω-γύρω οι βάρκες σημαιοστολισμένες. Οι καμπάνες χτυπούν χαρμόсуνα, ενώ ηχούν οι σειρήνες των πλοίων.

Όλοι οι πιστοί πίνουν με ευλάβεια από τον αγιασμό, συμβολικά με τρεις γουλιές, και ραντίζουν μ' αυτόν τα σπίτια, τα δέντρα, τα χωράφια και τα ζώα τους.

Στην περιοχή της Ερμιόνης έχουμε το έθιμο του «γιάλα-γιάλα», όπου την παραμονή των Φώτων οι νέοι, κυρίως αυτοί που θα καταταγούν στον στρατό, στολίζουν τις βάρκες στο λιμάνι με κλαδιά από φοίνικες.

Τη νύχτα φορώντας παραδοσιακές στολές τραγουδούν και περνούν σπίτι - σπίτι δεχόμενοι κεράσματα, φτάνοντας το πρωί στο λιμάνι όπου ανεβαίνουν στις στολισμένες βάρκες και τις κουνούν με δύναμη συνεχίζοντας το τραγούδι «γιάλα-γιάλα» μέχρι να γίνει ο καθαγιασμός των υδάτων, με την κατάδυση του Σταυρού και την εικόνα της Θεοτόκου στη θάλασσα που θα βουτήξουν για να τα πιάσουν.

Στην κωμόπολη της Νέας Κίου, λίγα χιλιόμετρα από το Ναύπλιο, που αποτελεί ιστορική συνέχεια της Κίου της Μικράς Ασίας, αναβιώνουν Μικρασιατικά έθιμα από την Κίο, με ρίψη του νεότερου καπετάνιου στη θάλασσα και τον πυροβολισμό των γκαζοτενεκέδων.

Τα κάλαντα των Φώτων

«Κάλαντα», Νικηφόρος Λύτρας

Την παραμονή των Φώτων πολλά παιδιά πηγαίνουν από σπίτι σε σπίτι λέγοντας τα κάλαντα:

Σήμερα τα Φώτα κι ο φωτισμός
η χαρά μεγάλη κι ο αγιασμός
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό
κάθετ' η κυρά μας, η Παναγιά,

όργανο βαστάει, κερί κρατεί
και τον Άη Γιάννη παρακαλεί
«Άη Γιάννη αφέντη και βαπτιστή,
βάπτισε κι εμένα Θεού παιδί,
Ν' ανεβώ επάνω στον ουρανό
να μαζέψω ρόδα και λίβανο»

Καλημέρα, καλημέρα,
καλή σου μέρα αφέντη με την κυρά.

Δραστηριότητες

1. Ακούστε στην τάξη το τροπάριο «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε» και κάλαντα των Φώτων από διάφορες περιοχές της Ελλάδας.
2. Βρείτε και από τη δική σας περιοχή, κάλαντα για τη γιορτή των Θεοφανίων.

Το «πλύσιμο» των εικόνων / η απομάκρυνση κάθε κακού

Οι κάτοικοι στα παραλιακά μέρη, μετά τον αγιασμό, ξεπλένουν τα γεωργικά τους εργαλεία στη θάλασσα. Αλλού ραντίζουν με αγιασμό τα ζώα τους και δοκιμάζουν για πρώτη φορά το καινούργιο τους κρασί.

Σε άλλα μέρη, μετά τον Μεγάλο Αγιασμό οι πιστοί επιστρέφουν στον ναό και ο παπάς μοιράζει σε όλους ψωμί, τυρί, κρασί και λίγο κρέας και τρώνε όλοι μαζί.

Επίσης, σε πολλά μέρη πηγαίνουν στα χωράφια και τα ξωκλήσια που είναι γύρω από το χωριό, κρατώντας εικόνες και ψάλλοντας ύμνους των Θεοφανίων.

Τα παλιά χρόνια πίστευαν ότι με τον αγιασμό των νερών χάνονται οι καλλικάντζαροι και σκορπίζεται κάθε κακό.

7. Ένα παιδί βαπτίζεται

Η μέρα της βάφτισης ενός παιδιού είναι μια μέρα χαράς για όλους. Απ' τη στιγμή που θα βρεθούμε στον ναό, βλέπουμε γελαστά και χαρούμενα πρόσωπα. Ο πρωταγωνιστής της ημέρας, το παιδάκι που θα βαφτιστεί, συγκεντρώνει τις ευχές όλων.

Όταν αρχίζει το Μυστήριο του Βαπτίσματος, ο ιερέας στέκεται με τον νονό και το παιδί κοντά στην είσοδο της εκκλησίας και διαβάζει ευχές για το μωρό. Στη συνέχεια, ο νονός απαγγέλλει το «Πιστεύω», καθώς το μικρό παιδάκι δεν μπορεί να το πει μόνο του.

Στη συνέχεια, πηγαίνουν όλοι στη μέση του ναού γύρω από την κολυμβήθρα. Ο ιερέας ευλογεί το νερό, κάνοντας το σημείο του σταυρού

τρεις φορές. Ευλογεί και το λάδι και μετά αλείφει όλο το σώμα του μωρού. Έπειτα δίνει λάδι στον νονό να το αλείψει κι εκείνος. Αυτό θυμίζει την προετοιμασία των αθλητών για τους αγώνες πάλης. Δηλαδή και την προετοιμασία του μικρού παιδιού για τον αγώνα της ζωής.

Μετά από αυτό, ο ιερέας σηκώνει το παιδί ψηλά πάνω από την κολυμβήθρα και το βυθίζει τρεις φορές στο νερό ψάλλοντας «βαφτίζεται ο δούλος (ή η δούλη) του Θεού Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος».

Μετά ακουμπά το μωρό στην αγκαλιά του νονού πάνω σε ένα λευκό σεντονάκι

Τότε, ξεκινάει και το Μυστήριο του Χρίσματος, με το οποίο προσφέρονται στο παιδάκι τα χαρίσματα του

Αγίου Πνεύματος. Ο ιερέας σταυρώνει με Άγιο Μύρο το μέτωπο, το στήθος, τα χέρια και τα πόδια του παιδιού λέγοντας σύντομες προσευχές. Ύστερα, με ένα ψαλιδάκι κόβει μικρές τούφες από τα μαλλιά του. Αυτό σημαίνει την αφιέρωση του παιδιού στον Θεό. Μετά ντύνουν το παιδάκι με λευκά ρούχα και ο νονός του φοράει ένα χρυσό σταυρουδάκι.

Ο ιερέας με τον νονό και τους γονείς και αναμμένη λαμπάδα που συνήθως την κρατάει κάποιο παιδί, κάνει κύκλο γύρω από την κολυμβήθρα ψάλλοντας: «Όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε, Χριστόν ενεδύσασθε», δηλαδή «όσοι βαφτιστήκατε στο όνομα του Χριστού, στολιστήκατε με τη χάρη του». Τα λευκά ρούχα που φοράει το παιδάκι και η λαμπάδα συμβολίζουν τη χαρά και το φως που

παίρνει ο νέος χριστιανός με το βάπτισμα.

Στο τέλος, όλοι –συγγενείς και φίλοι– παίρνουν μπομπονιέρα και γλυκό και εύχονται στο βαφτισμένο παιδάκι και στους γονείς του «να σας ζήσει!», ενώ στον νονό εύχονται «πάντα άξιος!» Από τώρα και μετά, το μωράκι γίνεται χριστιανός και μπαίνει στη μεγάλη οικογένεια της Εκκλησίας.

Δραστηριότητα

1. Οι φωτογραφίες που βλέπετε, δείχνουν βαπτίσεις στην Κορέα (σελ. 130) και στην Αφρική (σελ. 131). Συγκρίνετέ τις με τις φωτογραφίες που ίσως έχετε στο σπίτι, από τη βάφτιση ενός γνωστού σας παιδιού.

Βάπτισμα και Χρίσμα των Καθολικών

Και οι καθολικοί βαφτίζουν τα παιδιά όταν είναι μωράκια. Όμως δεν τελείται ταυτόχρονα και το Μυστήριο του Χρίσματος. Αυτό γίνεται όταν τα παιδιά είναι περίπου 10-14 ετών και είναι σε θέση να καταλάβουν όσα γίνονται.

Επίσης, ο ιερέας δεν βυθίζει το παιδάκι στο νερό της κολυμβήθρας, αλλά ρίχνει λίγο στο κεφαλάκι του.

Βάπτισμα των Προτεσταντών

Οι Προτεστάντες δεν δέχονται τον νηπιοβαπτισμό, το βάπτισμα δηλαδή σε βρεφική ή παιδική ηλικία. Πιστεύουν πως η βάπτισμα αποτελεί μια δημόσια ομολογία πίστης στον Θεό, που μπορεί και πρέπει να την κάνει ένας άνθρωπος που είναι αρκετά μεγάλος για να κατανοεί τι πιστεύει.

8. Ενσωμάτωση στην κοινότητα

Τελετές ενηλικίωσης στον Ιουδαϊσμό

Η ενσωμάτωση στην εβραϊκή κοινότητα γίνεται με μία επίσημη και χαρούμενη τελετή που καλείται Μπαρ Μιτσβά για τα αγόρια και Μπατ Μιτσβά για τα κορίτσια.

Είναι η εβραϊκή τελετή ενηλικίωσης.

Τα αγόρια, όταν συμπληρώσουν τα 13 χρόνια και τα κορίτσια τα 12 χρόνια αναλαμβάνουν πλέον την ευθύνη των πράξεών τους ενώπιον του Θεού και της κοινότητας. Γίνονται υπόλογοι (έχουν την ευθύνη και δίνουν λόγο) γι' αυτές τις πράξεις. Ενώ, δηλαδή, πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής οι γονείς έχουν την ευθύνη για τις πράξεις του

παιδιού, μετά την ημέρα αυτή τα αγόρια και τα κορίτσια φέρουν ακέραια την ευθύνη και ως προς την εφαρμογή του Νόμου και την εβραϊκή παράδοση και ως προς την ηθική ευθύνη των πράξεών τους. Από θρησκευτική σκοπιά, θεωρούνται πλέον μέλη της συναγωγής και μπορούν να αναλάβουν να κάνουν την προσευχή.

Η τελετή διεξάγεται στο πρώτο Σαμπάτ (Σάββατο) μετά τα δέκατα τρίτα γενέθλια των αγοριών και τα δωδέκατα των κοριτσιών.

Τελετές ενηλικίωσης των Μουσουλμάνων

Για τα αγόρια:

Η τελετή με την οποία το αγόρι θεωρείται ότι είναι μουσουλμάνος είναι η τελετή της περιτομής (σουνέτ). Γίνεται συνήθως Παρασκευή ή Σάββατο απόγευμα. Την ημέρα της τελετής (όπου αυτό είναι δυνατόν) οι γονείς ντύνουν το παιδί με την παραδοσιακή στολή, το ανεβάζουν στο άλογο και το περιφέρουν στο χωριό με τη συνοδεία οργάνων για να επιδείξουν ότι πλέον γίνεται μουσουλμάνος. Η τελετή της περιτομής γίνεται πάντοτε με την παρουσία του Χότζα (του θρησκευτικού λειτουργού και πνευματικού δασκάλου της κοινότητας), που θα πει τη σχετική προσευχή για

το παιδί, και του γιατρού. Συνήθως, η τελετή του Σουνέτ γίνεται για δύο ή και περισσότερα αγόρια ταυτόχρονα και συχνά τελείται παράλληλα με έναν γάμο.

Για τα κορίτσια:

Την ημέρα που γίνονται έξι μηνών, τελείται η τελετή της Χένας, για να τιμηθεί το γεγονός της γέννησης του κοριτσιού και το ότι στη συνέχεια θα ανατραφεί για να γίνει γυναίκα. Η χένα είναι χρωστική ουσία που παράγεται από ένα φυτό. Μια γυναίκα, ειδική σ' αυτό, βάζει στο χέρι ή στο πόδι του κοριτσιού κόκκινη χένα. Ύστερα οι γυναίκες που παραβρίσκονται τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια.

Πηγές εικόνων και άλλου υλικού

Ο Αγιασμός στο σχολείο μας,
Θρησκευτικά Γ΄ Δημοτικού, Ο Θεός
στη ζωή μας, διδ.εν. 1, ΥΠ.Ε.Π.Θ.-
Π.Ι., Αθήνα 2006

Πάτερ ημών στα Αγγλικά
ανάκληση 14/2/2017 από <http://www.catholicplanet.com/catholic/our.htm>

Ψαλμοί
ανάκληση 14/2/2017, από <http://www.perivolipranagias.blogspot.com/2015/02/50.html>

Πάτερ ημών στα Τούρκικα
ανάκληση 14/2/2017 από <http://www.imth.gr>

Ποτάμι
ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.yiotalessons-worldpress.com>

Επτάφωτη λυχνία

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.wikipedia.gr>

Στίχοι από το Κοράνι

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.slideshare.net>

Παναγία η Παραμυθία

<http://stamatis-skliris.gr/>

«Μητέρα και παιδί», G. Klimt

<https://gr.pinterest.com/emilywphoto/mother-child-art/>

«Μητρική στοργή» Γ. Ιακωβίδης

<https://el.wikipedia.org>

«Μητέρα, παιδιά και πορτοκάλι» Π. Πικάσο

www.pinterest.com

«Παναγία η Γλυκοφιλούσα», Φ. Κόντογλου

<http://www.orthodoxos.com.gr/phpBB3/viewtopic.php?t=1618>

«Γυναίκα με μωρό», A. Modigliani

<https://www.wikiart.org/en/amedeo-modigliani/gypsy-woman-with-a-baby-1919>

Μητέρα με μωρό

www.pinterest.com

Ιωακείμ και Άννα

misha.pblogs.gr

Γέννηση Θεοτόκου

fdathanasiou.wordpress.com

Ευαγγελισμός

«ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ» ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

Παναγία Εκατονταφυλιανή

mazimagazine.gr

Εικόνες της Παναγίας από όλο τον κόσμο

www.wga.hu

Παναγία Σουμελά Υλικό ΙΕΠ

Παναγία Βλαχέρνα Υλικό ΙΕΠ

Κοίμηση Θεοτόκου www.saint.gr

**Η μητέρα του Χριστού στο Κο-
ράνιο**

[http://authoringtools2011.blogspot.
gr/2016/08/blog-post_63.html](http://authoringtools2011.blogspot.gr/2016/08/blog-post_63.html)

Αφίετε τα παιδιά...

<http://romanosthalassios.blogspot.gr/>

Αβραάμ και Ισαάκ

[http://www.agioskosmas.gr/
calendar.asp?cal_id=2712](http://www.agioskosmas.gr/calendar.asp?cal_id=2712)

Η φιλοξενία του Αβραάμ

[http://aktines.blogspot.gr/2015/09/
blog-post_33.html](http://aktines.blogspot.gr/2015/09/blog-post_33.html)

Οι ισραηλίτες στην Αίγυπτο

[http://www.fotolog.com/relatos_
biblicos/45031637/](http://www.fotolog.com/relatos_biblicos/45031637/)

**Η σωτηρία του Μωυσή (Ραφαήλ
-16ος αιώνας)**

[http://alliotikathriskeytika.blogspot.
gr/2012/02/blog-post_724.html](http://alliotikathriskeytika.blogspot.gr/2012/02/blog-post_724.html)

Φλεγόμενη βάτος

<https://www.pemptousia.gr/2011/07/theoptis-mois-ke-theoptia/>

Φλεγόμενη βάτος

http://users.sch.gr/aiasgr/Eikonografia/Palaia_Diathikh/Mwushs_o_Theopths_3.htm

Φλεγόμενη βάτος

<https://www.pemptousia.gr/2011/07/theoptis-mois-ke-theoptia/>

Η χρήση του Δαυίδ από το Σαμουήλ

<http://www.christies.com/lotfinder/Lot/francisco-antolinez-y-ochoa-c1645-c1700-david-1710583-details.aspx>

Ο Βασιλιάς Δαυίδ

<http://www.peripatitis.net/products/a1010-%CF%80-%CF%87-%CE%B4%CE%B1%CF%85%CE%AF%CE%B4/>

Δαυίδ και Γολιάθ

<http://www.garrisonpublishing.com/jed.shtml>

Δαυίδ και Γολιάθ

http://users.sch.gr/aiasgr/Biblos/Proswpa_Palaias_Diathikhs_1/Goliath.htm

Ο Βασιλιάς Δαυίδ

http://users.sch.gr/aiasgr/Eikonografia/Palaia_Diathikh/Profhths_Dabid_2.htm

Ο Βασιλιάς Δαυίδ με τη λύρα του

<http://www.diakonima.gr/2013/12/25/>

Ο Ζαχαρίας, η Ελισσάβετ και ο μικρός Ιωάννης

<http://synaxipalaiiochoriou.blogspot.gr/2014/09/5.html>

Ο Ιωάννης ενήλικος

<http://www.kountouris.com.gr/>

Το γενέθλιο του Ιωάννη Πρόδρομου

<http://www.saint.gr/622/saint.aspx>

Οι επτά παίδες Μακαβαίοι

<http://poimin.gr/>

Τα εισόδια της Θεοτόκου, Kost' Markovych

<https://gr.pinterest.com/pin/332703491205261695/>

Ιωακείμ και Άννα, βαστάζουν τη μικρή Μαρία

<https://el.orthodoxwiki.org/>

Τα εισόδια της Θεοτόκου

http://synodoiporia.blogspot.gr/2012/11/blog-post_3252.html

Η αγία Ιουλίττα και ο άγιος Κύρικος

<http://www.diakonima.gr/2009/07/15/>

Ο άγιος Μάμας

<https://www.sansimera.gr/biographies/943>

Παιδί με αμαξίδιο (φωτο)

<http://www.infokids.gr/to-prototematiko-parko-gia-atoma-me-ei/>

Μικρός δρομέας με τεχνητά μέλη

<https://gr.pinterest.com/pin/337558934546301228/>

Σχέδιο με παιδιά που χορεύουν

<http://www.healthweb.gr/2016/08/paidi-me-anapiria-sto-spitiko-mas/>

Παιδί μεταφέρει σάκκο μεγάλο

<https://in.pinterest.com/pin/301389400041379364/>

Παιδιά μεταφέρουν πέτρες

<http://paidikh-ergasia.weebly.com/sigmaupsilonnuepsilonpsilonpiepsiloniotaepsilonsigma.html>

Παιδί που συλλέγει βαμβάκι

<https://gr.pinterest.com/compassionatee/child-labor-forced-labor-human-trafficking/>

Παιδί στο σιδηρουργείο

<https://hamomilaki.blogspot.gr/2013/08/paidiki-ergasia-stolen-childhoods.html>

Οικογενειακή σύγκρουση

<http://www.boro.gr/37576/oikogeneiakes-sygkroyseis-pws-prepei-na-tis-xeirizomaste>

«Δεν μπορώ να ακούω άλλο»

<http://www.anapnoes.gr/prosochi-sto-keno-metaxy-goneon-ke-pedion/>

Ο Μότσαρτ παιδί

<http://www.debor.gr/deBlog/paidi-stin-poli/15-lepta-me-ton-motsart>

Προσφυγόπουλα ασυνόδευτα σε κέντρο

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=424893>

Προσφυγόπουλα ασυνόδευτα

<http://www.cretalive.gr/world/sok-aro-biasmoys-prosfygoroylon-sekataylismo>

Το κλάμα του μικρού πρόσφυγα

<http://tvxs.gr/news/ellada/dyo-mines%E2%80%A6-ebdominta-eksi-ailan>

Ναός Αγίου Δημητρίου Θεσ/κης,

ανάκληση 17/2/2017, από <http://www.dogma.gr>

Παραβολή των ταλάντων

http://41dimotikoher.blogspot.gr/2013/04/blog-post_6360.html

Αγιασμός υδάτων,

ανάκληση 23/2/2017, από <http://www.ArcadiaPortal.gr>

Αγ. Δημήτριος,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.Pentapostagma.gr>

Αγ. Γεώργιος,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.el.wikipedia.gr>

Αγ. Αικατερίνα,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.cosmopoliti.com>

Πεντηκοστή

<http://www.agioskosmas.gr/themata.asp?issue=76&artid=4870>

Παιχνίδι με μπαλόνια

<https://sites.google.com/site/teamworkgames/>

Βάπτιση του Δομ. Θεοτοκόπουλου,

ανάκληση 24/2/2017, από <http://www.historical-museum.gr>

Προσκυνητές Lindisfarne

www.independent.co.uk

Βαλίτσες:

www.porcupine-kilkiss.blogspot.gr

Το μαύρο ψαράκι

www.blog.public.gr

Το μεγάλο ταξίδι του Μελένιου

www.public.gr

Καραβάκι **www.liaskos.eu**

Καβάφης **www.frapress.gr**

Υπογραφή Καβάφη

www.wikimedia.commons.org

Διάβαση Ερυθράς Θάλασσας

www.pinterest.com

Μαριάμ **Υλικό ΙΕΠ**

Οι Ισραηλίτες συλλέγουν μάννα,
Poussin

www.tovima.gr

Χάρτης Εξόδου **www.users.sch.gr**

Ιωνάς, J. A. Swanson

www.pinterest.com

Ιωνάς: **www.pinterest.com**

Ορθόδοξη εικόνα Ιωνά

Υλικό ΙΕΠ

Ιωνάς στο Κοράνιο

www.artbible.info

Χάρτης Παλαιστίνης

www.users.sch.gr

Ιησούς, Ανδρέας και Πέτρος

www.diakonehema.gr

Περιοδείες Παύλου

www.el.wikipedia.org

Μαριλένα και Κων/νος Μαραγκός

www.peoplegreece.com

Χάρτης Αγίου Ορους

www.orthodoxwiki.org

Μεγίστη Λαύρα

www.monasOria.gr

Σκήτη Αγ. Ορος

www.fdathanasiou.wordpress.com

Μετέωρα

www.discovergreece.com

Ναός Γέννησης Υλικό ΙΕΠ

Ιορδάνης Υλικό ΙΕΠ

Παιδιά-Φάτιμα

www.mixanitouxronou.cy

Αγαλμα Φάτιμα

www.enr8list.com

Ψηφιδωτό Παναγίας Λούρδης

hWp://365rosaries.blogspot.gr

Σπηλιά Παναγίας Λούρδης

www.en.wikipedia.org

Σαντιάγο ντε Κομποστέλα

www.spain.info

Δρόμοι προσκυνήματος Σαντιάγο

www.thedancingpilgrim.wordpress.com

Προσκυνητές Σαντιάγο

www.espanja.com

Ιερουσαλήμ: [www.abou\[ckets.gr](http://www.abou[ckets.gr)

Μέκκα Υλικό ΙΕΠ

Προσκυνητές Μέκκα

www.aljazeera.com

Πάτμος <http://www.kathimerini.gr/771352/article/ta3idia/sthn-ellada/h-patmos-apokalyptetai>

Παναγία Σουμελά

<http://www.pontos-news.gr/timeline/109023/panagia-soymela>

Το θεοφόρο σύνταγμα των Αγίων Γεωργίων

http://agiosgeorgios57.blogspot.gr/2013/03/blog-post_7.html

Οι μαθητές του Χριστού

<http://www.diakonima.gr/2014/06/29/>

Ο Χριστός σηκώνει τον πεσόντα άνθρωπο

<http://istologio.org/?p=6617>

Ο καλός σαμαρείτης

http://apantaortodoxias.blogspot.gr/2011/11/blog-post_6550.html

Ο άγιος Γεράσιμος και το λιοντάρι

<http://agiosgeorgiosfragkoudi.blogspot.gr/2016/03/blog-post.html>

Ο άγιος Γεράσιμος και το λιοντάρι

<https://www.pemptousia.gr/2014/03/os-gerasimos-iordanitis-to-pligomen/>

Ο άγιος Γεράσιμος και τα ζώα

<http://choratouachoritou.gr/?p=37738>

Ο άγιος Πορφύριος ο διορατικός

<http://www.porphyrrios.net/>

Ο άγιος Πορφύριος και το αηδόνι

<https://simeiakairwn.wordpress.com/2016/03/01>

Ο άγιος Φραγκίσκος και ο λύκος

<https://gr.pinterest.com/brotherjoshua/saint-francis/>

Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης

<http://rappelkistedeutschalsfremdsprache.blogspot.gr/p/blog-page.html>

Άγιοι Πάντες

<http://www.saint.gr/609/saint.aspx>

Το κήρυγμα του Απ. Παύλου στους Φιλίππους

<http://blogs.sch.gr/kavvalosmi/?p=1127>

Η αγία Λυδία

http://elafosdorkas.blogspot.gr/2012/05/blog-post_19.html

Η ταπείνωση του αββά Πινούφριου

<https://iliaxtida.wordpress.com/2014/03/26/%CE%AF-%CE%AC-%CE%AF-2/>

Ο άγιος Αχμέτ

<http://www.saint.gr/870/saint.aspx>

Άγιος Νικόλαος Πλανάς

<https://paraklisi.blogspot.gr/2016/03/blog-post.html>

Τριπλή φωτογραφία με τον Αγ. Νικόλαο Πλανά

http://logia-tou-aera.blogspot.gr/2015_07_19_archive.html

Μωάμεθ

<http://booksjournal.gr/slideshow/item/1097>

Παπα-Στρατής

<http://www.protothema.gr/greece/article/505564/lesvos-efuge-o-papa-stratis-o-kalos-samareitis-tis-elladas/>

Παπα-Στρατής (σκίτσο)

<http://www.topontiki.gr/article/141345/o-papa-stratis-kai-o-ailan-synantithikan-s-ena-skitso-photo>

Όσκαρ Ρομέρο

<https://bhubesi.blogspot.gr/2015/05/fr-gustavo-gutierrez-on-blessed-oscar.html>

Ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ στην ιστορική ομιλία του

https://youtu.be/lZpJRn_Ff8U

Ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ και ο αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος

<http://news.in.gr/features/article/?aid=1231390436>

Γκάντι

<http://www.awakengr.com/40-frasis-tou-machatma-gkanti-symvolo-ke-orosimo-tis-filosofikis-dianoisis-tou-20ou-eona/>

Ο Θεός δημιουργεί τον Αδάμ

www.ekto1969.blogspot.com

Τετραευάγγελο 12ου αι.

www.byzantinemuseum.gr

Γιγαντόβιβλος

www.metmuseum.org

Μικροβιβλίο

www.library.osu.edu

Πορφυρός κώδικας

www.diakonehna.gr

Η δημιουργία του Αδάμ, ψηφιδωτό Υλικό ΙΕΠ

Σπίνος

www.xeimwniatikiliakada.wordpress.com

Ο Δίκαιος Δαβίδ

www.wikimedia.org

Ο Καλός Ποιμήν

www.kalospoimhn.gr

Ελαφάκι

www.inspiremykids.com

Ησαΐας

www.saint.gr

Το ιερό Κοράνιο

Υλικό ΙΕΠ

**Μικρογραφία σε περσικό χειρό-
γραφο**

Υλικό ΙΕΠ

**Μικρογραφία σε τουρκικό χει-
ρόγραφο**

www.tes.fr

**Οι μουσουλμάνοι διαβάζουν το
Κοράνιο**

Υλικό ΙΕΠ

Το αρχαιότερο Κοράνιο

www.in.gr

Πάπυροι Τανάκχ

www.scrolls4all.org

Γραφέας ελέγχει την Τορά

www.faihtnotblind.com

Ραββίνος διαβάζει την Τορά

www.wikivisually.org

Περιεχόμενα

Θεματική Ενότητα 3:
Σπουδαία «παιδιά»..... 5

Θεματική Ενότητα 4:
Όλοι ίσοι,
όλοι διαφορετικοί 79

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.